Ч. 14 (14.646). Львів, субота 22. січня 1938. Оплата почтова зілчена ґотівкою. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Четвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Національні війська здобули відтинок Мулетон

ПІД ТЕРУЕЛЕМ.

Головна кватира національних військ подає: На фронті Теруелю наші війська поправили вчора свої перші лінії, займаючи ряд ворожих позицій. Червоні втратили 7 літаків та потерпіли чималі втрати в людях.

Офіційний комунікат червоних признає, що вчорашні бої на теруельському відтинку були дуже важкі. Національні війська при підтримці танків і літаків кілька разів атакували узгіря Селада і при цьому потерпіли чималі втрати. Коло 18. години здобули вони відтинок Мулетон. Національну кінноту, яка намагалася вдертись до запілля червоних, розігнали і відбили.

Вчора дійшло в околицях Теруелю до двох великих повітряних боїв. У першому червоні зістрілили 2 мисливські літаки та 1 бомбовий, у другому — 7. По обох боках брало в цих боях понад 100 літаків.

ЖЕРТВИ БОМБАРДУВАННЯ ВАЛЕНСІЇ.

У вчорашньому бомбардуванні Валенсії 3 особи згинули, 18 ранено; 4 великі будинки зовсім знищено.

Бомбардування переволо 6 національних літаків.

Координація сухопутньої, морської та летунської оборони Франції.

На вчорашньому засіданні французької ради міністрів устійнено компетенції французького міністерства національної оборони; їх оголосять в урядовому деннику як декрети.

Щоби скоординувати підготову оборони держави, це міністерство матиме право контролювати діяльність міністерств війни, маринарки і летунства. Кожний з тих трьох міністрів рішатиме в рамах свого ресорту, але його постанови буде затверджувати окремий комітет під проводом мін. Даладіє.

Ген. Гамелен буде шефом штабу міністерства народньої оборони.

ПРОГРАМА ШОТАНОВОГО УРЯДУ.

На вчорашньому засіданні ухвалив французький уряд м. ін. програмову заяву, що її Шотан виголосить на нинішньому (пятниця) засіданні парляменту. Вона мабуть ствердить, що головним завданням уряду є: 1) оборона франка і престіжу держави; 2) консолідація національної оборони; 3) та сама лінія внутрішньої політики: мирна співпраця між капіталом і працею.

У парляментарних колах помітне успокоєння; новому урядові Шотана ворожать тепер довше істнування, як у перших хвилинах.

ФРАНЦУСЬКА ВАЛЮТА ПАДЕ.

Вчора пополудні й вечором французький франк спав. При заміні за одного фунта стерлінгів платили 148.59 до 148.71 франків, вечором — 151.65 до 152 фр. Причини тої події такі: короткі засідання ради міністрів припинено на 1 годину і це спричинило поголоски, що фінансове положення Франції дуже погане; крім того появилася вістка, що Німеччина приготовлюється до гострого виступу проти Чехословаччини або до якоїсь іншої несподіванки.

Положення на китайсько-японських фронтах у китайському насвітленні.

Китайська агенція „Сентрал Нюз" подає: Осередок ваги військових операцій пересунувся тепер на південь від залізничої лінії Тієнтсін—Пукоу, де йдуть завзяті бої на південь від залізничого вузла Пенну. Японці приступили там до офензиви, мабуть, щоби злучитися з іншою японською групою, що оперує на північ від тої залізничої лінії.

На північному відтинку Тієнтсіну японці знову здобули місто Тсінін; китайці приготовляються там до протинаступу.

На шантунському фронті потерпіли японці дуже поважні втрати.

На шангайському фронті коло Путуну китайські моторизовані частини розвинули живу активність. Як виходило би з вісток — ще не потверджених — китайці заняли Пенсіє, на південь від Шангаю.

На острові Гайнані японські морські стрільці намагалися зробити десант, але їм не повелося.

КИТАЙ ЗАМОВИВ 200 ПОВЗІВ У СССР?

Як говорять у Москві, емісар китайського уряду Сунеро перевів низку нарад з представниками совітського збройного промислу та заключив з урядом СССР договір про доставу 200 совітських повзів, що їх має Китай дістати по кінець березня ц. р.

Кровавий бій серед пустині.

На тлі непорозуміння між шейками двох бедуїнських племен на пограниччі Іраку й Недждуйшло до битви, що тривала цілий день і цілу ніч; згинуло в ній 62-ох бедуїнів. Залога найближчої військової станиці намагалася припинити битву, та її розброїли. Щойно більший військовий відділ, який приїхав на 40 самоходах, привернув лад.

Гострий протифранцузький випад голови московського уряду.

Совітський премієр Молотов у промові на тему діяльности народному закордонних справ гостро заатакував Францію, яка толерує на своїй території російські протибольшевицькі організації та навіть заохочує їх; це — мовляв — не узгіднюється з франко-совітським пактом.

Мін. Дельбос приняв совітського амбасадора — мабуть, щоб звернути йому увагу на нетактовний виступ совітського премієра.

За страждання батьків.

НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ МАЙНА ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

Львів, 21. січня 1938.

До сойму щойно внесли коротенький законопроект, який може стати для Православної Церкви найважчим ударом з усіх дотеперішніх ударів. Цей історичний законопроект звучить ось так:

„У гіпотечних книжках може бути виявлена власність земських нерухомостей, положених на просторі воєвідств: люблинського, білостоцького, виленського, новогродського, поліського і волинського, які колись творили власність правних осіб Католицької Церкви (в ориґ.: Костела — прим. Ред.) уніятського обряду і були забрані від Католицької Церкви (в ориґ.: Костела) Росією, а з хвилиною повстання польської держави перейшли у посідання держави або під державну управу."

Отже справа представляється так, начеб нині відбувався акт виміру історичної справедливости: що колись забрала Католицькій Церкві (Костелові) Росія, то нині звертає їй Польща. А тому, що всі теперішні православні церкви колись були греко-католицькі, то Православній Церкві з її дотеперішнього майна не лишається нічого. Православна Церква тратить титул власности, який переходить на Католицьку Церкву (Костел). Льоґічно, другий уступ 1-ої статті говорить, що закон не обхоплює тих церковних земель, що їх нині мають вже у своєму посіданні або уживанні правні особи Католицької Церкви (Костела). Далі, друга стаття законопроекту передбачує, що права Католицької Церкви (Костела) до земель б. уніятських церков має забезпечити окрема умова, що її заключить Апостольська Столиця та польська держава. Ось і ввесь закон, бо 3-а й 4-а стаття — формально-кінцеві постанови. Таким робом багатомовний зміст кільканадцяти рядків законопроекту зводиться до того, що держава у практиці просто не признає за Православною Церквою ніяких прав власности — ні історичних ні юридичних.

Щодо історії, то законопроект з минулого вихоплює один довільний момент і на ньому базує всі права Католицької Церкви (Костела), при чому ті права окреслює так, що все те, що хочби на хвилину належало колись до католиків, має за ними лишитись назавжди. Законопроект не приймає під увагу всього історичного процесу, що відбувся на українських чи білоруських землях у Польщі. Адже первісно істнували тут православні церкви, яким і польські королі і польські сойми надавали були грамоти „на вічне користування" церковною землею. Деенде збереглись по церквах ці історичні акти. Згодом прийшла Унія і православні вірні добровільно чи після боротьби перейшли — разом із своїми святинями — на Унію. Пізніше знову вернулись до православія: у 1830. р. литовський митрополит Семашко добровільно прийняв православія, а на Холмщині і Підляшші Унію скасували у 1875. р., при чому явного насильства зазнала людність на Підляшші. До речі, це насильство мало такий наслідок, що після 1905. р., коли оголосили свободу совісти, 200 тисяч колишніх православних українців перейшло на латинство та разом з вірою змінило і свою національність. Отже російські репресії проти греко-католиків на Підляшші на ділі вийшли тільки на добро польському національному станові посідання.

Факт релігійного переслідування у минулому має створити немов правно-моральну базу для цілого законопроекту. Гаразд, але у такому разі якстій треба устійнити, хто саме

Ч. 14 (14.846). Львів, субота 22. січня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Національні війська здобули відтинок Мулетон

ПІД ТЕРУЕЛЕМ.

Головна кватира національних військ подає: На фронті Теруелю наші війська поправили вчора свої перші лінії, займаючи ряд ворожих окопів. Червоні втратили 7 літаків та потерпіли чималі втрати в людях.

Офіційний комунікат червоних признає, що вчорашні бої на теруельському відтинку були дуже важкі. **Національні війська при підтримці повзів і літаків кілька разів атакували узгіря Селєда і при цьому потерпіли чималі втрати. Коло 18. години здобули вони відтинок Мулетон.** Національну кінноту, яка намагалася вдертись на запілля червоних, розігнали і відбили.

Вчора дійшло в околицях Теруелю до двох великих повітряних боїв. У першому червоні зістрілили 2 мисливські літаки та 1 бомбовий, у другому — 7. По обох боках брало в цих боях **понад 100 літаків.**

ЖЕРТВИ БОМБАРДУВАННЯ ВАЛЕНСІЇ.

У вчорашньому бомбардуванні Валенсії 3 особи згинули, 18 ранено; 4 великі будинки зовсім знищено.

Бомбардування перевело 6 національних літаків.

Координація сухопутньої, морської та летунської оборони Франції.

На вчорашньому засіданні французької ради міністрів устійнено компетенції французького міністерства національної оборони; їх оголосять в урядовому деннику як декрети.

Щоби скоординувати підготову оборони держави, це міністерство матиме право контролювати діяльність міністерств війни, маринарки і летунства. Кожний з тих трьох міністрів рішатиме в рамах свого ресорту, але його постанови буде затверджувати окремий комітет під проводом мін. Даладіє.

Ген. Гамелен буде шефом штабу міністерства народньої оборони.

ПРОГРАМА ШОТАНОВОГО УРЯДУ.

На вчорашньому засіданні ухвалив французький уряд м. ін. програмову заяву, що її Шотан виголосить на нинішньому (пятниця) засіданні парляменту. Вона мабуть ствердить, що головним завданням уряду є: 1) оборона франка і престіжу держави; 2) консолідація національної оборони; 3) та сама лінія внутрішньої політики: мирна співпраця між капіталом і працею.

У парляментарних колах помітне успокоєння; новому урядові Шотана ворожать тепер довше істнування, як у перших хвилинах.

ФРАНЦУСЬКА ВАЛЮТА ПАДЕ.

Вчора пополудні й вечором французький франк спав. При заміні за одного фунта стерлінгів платили 148.59 до 148.71 франків, вечором — 151.65 до 152 фр. Причини тої події такі: короткі засідання ради міністрів припізнено на 1 годину і це спричинило поголоски, що фінансове положення Франції дуже погане; крім того появилася вістка, що Німеччина приготовлюється до гострого виступу проти Чехословаччини або до якоїсь іншої несподіванки

Положення на китайсько-японських фронтах у китайському насвітленні.

Китайська агенція „Сентрал Нюз" подає: Осередок ваги військових операцій пересунувся тепер на південь від залізничої лінії Тієнтсін—Пуков, де йдуть завзяті бої на південь від залізничого вузла Пенпу. Японці приступили там до офензиви, мабуть, щоби злучитися з іншою японською групою, що оперує на північ від тої залізничої лінії.

На північному відтинку Тієнтсіну японці знову здобули місто Тсінін; китайці приготовляються там до протинаступу.

На шантунському фронті потерпіли японці дуже поважні втрати.

На шангайському фронті коло Путуну китайські змоторизовані частини розвинули живу активність. Як виходило би з вісток — ще не потверджених — китайці заняли Пенсіє, на південь від Шангаю.

На острові Гайнані японські морські стрільці намагалися зробити десант, але їм не повелося.

КИТАЙ ЗАМОВИВ 200 ПОВЗІВ У СССР?

Як говорять у Москві, емісар китайського уряду Суноро перевів низку нарад з представниками совітського збройного промислу та заключив з урядом СССР договір про доставу 200 совітських повзів, що їх має Китай дістати по кінець березня ц. р.

Кровавий бій серед пустині.

На тлі непорозуміння між шейками двох бедуїнських племен на пограниччі Іраку й Неджду дійшло до битви, що тривала цілий день і цілу ніч; згинуло в ній 62-ох бедуїнів. Залога найближчої військової станиці намагалася припинити битву, та її розброїли. Щойно більший військовий відділ, який приїхав на 40 самоходах, привернув лад.

Гострий протифранцуський випад голови московського уряду.

Совітський премієр Молотов у промові на тему діяльности наркому закордонних справ гостро заатакував Францію, яка толерує на своїй території російські протибольшевицькі організації та навіть заохочує їх; це — мовляв — не годиться з франко-совітським пактом.

Мін. Дельбос приняв совітського амбасадора — мабуть, щоб звернути йому увагу на нетактовний виступ совітського премієра.

За страждання батьків.

НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ МАЙНА ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

Львів, 21. січня 1938.

До сойму щойно внесли коротенький законопроект, який може стати для Православної Церкви найважчим ударом з усіх дотеперішніх ударів. Цей історичний законопроект звучить ось так:

„У гіпотечних книжках може бути виявлена власність земських нерухомостей, положених на просторі воєвідств: люблинського, білостоцького, виленського, новогродського, поліського і волинського, які колись творили власність правних осіб Католицької Церкви (в ориґ.: Костела — прим. Ред.) уніятського обряду і були забрані від Католицької Церкви (в ориґ.: Костела) Росією, а з хвилиною повстання польської держави перейшли у посідання держави або під державну управу."

Отже справа представляється так, начеб нині відбувався акт виміру історичної справедливости: що колись забрала Католицькій Церкві (Костелові) Росія, то нині звертає їй Польща. А тому, що **всі теперішні православні церкви колись були греко-католицькі,** то Православній Церкві з її дотеперішнього майна не лишається нічого. Православна Церква тратить титул власности, який переходить на Католицьку Церкву (Костел). Льоґічно, другий уступ 1-ої статті говорить, що закон не обхоплює тих церковних земель, що їх нині мають вже у своєму посіданні або ужиткуванні правні особи Католицької Церкви (Костела). Далі, друга стаття законопроекту передбачує, що права Католицької Церкви (Костела) до земель б. уніятських церков має забезпечити окрема умова, що її заключить Апостольська Столиця та польська держава. Ось і ввесь закон, бо 3-я й 4-а стаття — формально-кінцеві постанови. Таким робом багатомовний зміст кільканацяти рядків законопроекту зводиться до того, що держава **у практиці** просто не признає за Православною Церквою ніяких прав власности — ні історичних ні юридичних.

Щодо історії, то законопроект з минулого вихоплює один довільний момент і на ньому базує всі права Католицької Церкви (Костела), при чому ті права окреслює так, що все те, що хочби на хвилину належало колись до католиків, має за ними лишитись назавжди. Законопроект не приймає під увагу всього історичного процесу, що відбувся на українських чи білоруських землях у Польщі. Адже первісно істнували тут православні церкви, яким і польські королі і польські сойми надавали були грамоти „на вічне користування" церковною землею. Деінде збереглись по церквах ці історичні акти. Згодом прийшла Унія і православні вірні добровільно чи після боротьби перейшли — разом із своїми святинями — на Унію. Пізніше знову вернулись до православія: у 1830. р. литовський митрополит Семашко добровільно прийняв православя, а на Холмщині і Підляшші Унію скасували у 1875. р., при чому явного насильства зазнала людність на Підляшші. До речі, це насильство мало такий наслідок, що після 1905. р., коли оголосили свободу совісти, 200 тисяч колишніх православних українців перейшло на латинство та разом з вірою змінило і свою національність. Отже російські репресії проти греко-католиків на Підляшші на ділі вийшли тільки на добро польському національному станові посідання.

Факт релігійного переслідування у минулому має створити немов правно-моральну базу для цілого законопроекту. Гаразд, але у такому разі якслід треба усійнити, хто саме

терпів релігійні переслідування від Росії. Адже це рішальний момент у всій справі. Історична правда така, що переслідуваний за віру був від москалів той самий український чи білоруський тоді греко-католицький нарід, проти якого вимірений теперішній законопроект. Адже ніколи ніодин поляк на тих землях не був греко-католиком. Уніятами були лише українці чи пак білорусини, праділи тих самих, що є нині православними. І якщо з титулу страждань за віру у минулому мають виникати якісь права, то ці права повинні прислуговувати теперішнім православним українцям та білорусинам. Але законопроект ставить справу саме навпаки: За віроісповідні страждання батьків, що їх терпіли вони від Росії, мають нині заплатити знову віроісповідними стражданнями їх внуки. Законопроект, говорячи про насильство над Греко-Католицькою Церквою у минулому свідомо не бере під увагу тих живих людей, що творили цю Церкву.

Одночасно законопроект силкується створити ще й правну підставу, згадуючи, що церковні землі від часу повстання польської держави перейшли у посідання держави чи теж у державну управу. Тут треба ствердити, що не було і не могло бути ніякого правного акту, який створював би для уряду право посідання або адміністрування майном Православної Церкви. Правда, 18. грудня 1918 р. вийшов декрет, який віддавав під тимчасове державне правління все майно, що його покинули підчас світової війни їх правні власники. Але ця опіка могла тривати лише до того часу, поки не зголосяться правні власники покиненого майна. Між іншим так було напр. з фабрикою у Жирардові; на підставі декрету з грудня 1918 р. уряд взяв був під свою управу ту фабрику, але коли до неї зголосили свої права їх власники, французькі капіталісти, то уряд мусів фабрику їм віддати. Не могло бути інакше і з майном Православної Церкви, особливо від часу, коли повстала церковна організація, що її признав уряд. Так само перша конституція з 1921. р., врештою як і теперішня, гарантувала Православній Церкві повноту її прав нарівні з Римо-Католицьким Костелом. Крім того, у „Тимчасових приписах про відношення Православної Церкви до держави" з лютого 1922. р. уряд взяв на себе зобовязання забезпечити православні парохії землею, а ці „Тимчасові приписи" були вдодатку ціною, яку уряд заплатив за згоду православної ерархії на проголошення автокефалії Православної Церкви. Врештою, майно Православної Церкви ніколи не було вповні покинене, бо все на місцях залишались люди-парохіяни, а згідно з канонічним правом вони є щонайменше співвласниками церковного майна. Тому навіть не було потреби стосувати до церковного майна постанови про опіку над покиненим майном на підставі декрету з 18. XII. 1918. р. Тому правниче обоснування цього законопроекту про вивласнення Православної Церкви з її майна не представляється краще від його історичної мотивації.

Насувається питання: що викликало появу цього законопроекту міністра Ю. Понятовського? У мотивах до законопроекту згадується, що повстали труднощі правного характеру у тому, щоб закріпити за новими посідачами ту церковну землю, якою наділили їх земські уряди ще перед появою закону про земельну реформу з дня 28. XII. 1925. р. Як відомо, церковні землі роздали тоді майже виключно між католиків, по вірі і поляків по національности, особливо на Холмщині, які дістали в той спосіб до 20.000 га. Колиб хотілось цей стан річей, що повстав у перших роках польської державности силою доконаного факту впорядкувати згідно з обовязуючим законодавством, то треба булоб: 1) наділити православні парохії на Холмщині землею згідно зі зобовязанням уряду у „Тимчасових приписах". 2) Треба булоб дуже сильно змінити склад парцелянтів. Бо згідно зі законом про земельну реформу з 1925. р. церковні землі треба передовсім парцелювати між самими православними. Адже церковні землі є згідно з канонічним правом та історичним походженням співвласністю самих парохіян. 3) За забрані церковні землі треба булоб заплатити Православній Церкві відшкодування по їх дійсній вартости.

Замість цього прийшли т. зв. ревіндикаційні процеси, які спіралися на тезі, що титул власности до церковної землі є спірний. Спірний характер тих земель вийшов через претенсії, що їх зголосив був Римо-Католицький Костел. Суд устійнив, що спір між Православною Церквою та Р.-Католицьким Костелом за права власности щодо всіх церковних обектів має рішати не судова влада, але уряд. Сьогодні уряд вирішує цю справу в той спосіб, як це подає наведений законопроект.

Ми навмисне перекладали з тексту законопроекту „Косцюл Католіцкі" на „Католицьку Церкву", подаючи в скобках „Костел", бо законопроект редаґований в той спосіб, що може викликати поважне непорозуміння. Справа торкається колишніх греко-католицьких маетків, але їх не дістане нинішня Греко-Католицька Церква. Крім того слід тут пригадати становище ЇЕ. Митрополита Шептицького, який з нагоди ревіндикаційних процесів виразно заявився проти того, щоб позбавляти нинішніх православних їхніх нинішніх святинь без огляду на минуле, бо автоматичними розпорядками годі нормувати справи віри й совісти.

Нові політичні напрямки в Румунії.

Букарешт, 17. січня.

Останній ліберальний уряд премієра Татареска перевів у грудні 1937 р. загальні вибори і те з подивугідною самопевністю у свою перемогу над непримирною опозицією націонал-цараністів та над сильною „Залізною Ґвардією" — тепер залеґалізованою партією: „Все для батьківщини".

Але сподівання лібералів та їх принагідних зацікавлених помічників не справдилися. Ліберали не осягнули навіть тих 40 проц. відданих голосів, потрібних для „виборчої премії" (деякого додаткового числа мандатів), яка запевнилаб їм у парляменті більшість у користь коаліційного кабінету Татареску—Йорґа—Вайда.

Коли брати на увагу остаточний вислід виборів, а його зручно викривлювали та скривали ліберали, що були тоді при уряді, — то для заграниці повстане питання: чому покликано тепер до керми саме таку партію, що не здобула при виборах навіть розмірної більшости голосів. Вислід виборів, провірений вже опозиційними партійними чинниками, такий (подаємо тільки головні партії): ліберали (Діну Братіяну—Татареску) осягнули 35,92%, цараністи (Маніу) — 20,40%, „Все для батьківщини" (Кодріяну) — 15,58%, націонал-християни (Куза—Ґоґа) — 9,15%.

Аби вияснити, чому саме перебрали державну керму нац.-християни, що здобули 9,15%, себто: 281.167 голосів зі загального краевого числа: 3.071.705 голосів, — мусимо розглянути деякі внутрішні та зверхні дані.

Важнішими внутрішніми справами є: 1. державно-устроєві, 2 економічні, 3. ідеольогічні та 4. взагалі міжпартійні зносини. Біжучі зовнішньо-політичні справи: 1) наладнання нових звязків з італійсько-німецьким союзом; 2) зближення до держав „римського протоколу" (розвязка економічних питань держав дунайського басейну); 3) справа меншин (полагода давніх скарг мадярів та нових скарг жидів).

Щодо внутрішніх справ — то, як їх полагодять це буде залежати ще й від деяких формальних причин, таких як розвязання ледви вибраного парляменту, нова інтерпретація деяких статтей державного кодексу (із 1923. р.) та виборчого закону (із 1926. р.).

Згідно із дотеперішніми заявами премієра Ґоги намічені внутрішньо-політичні зміни переведуть законодатним шляхом, а не розпорядками екзекутиви, так, як про це оповістили деякі закордонні часописи. Очевидно, ця законодатна діяльність уряду Ґоги відбудеться в рямцях нового парляменту, якого склад залежатиме від найближчих виборів (березень-квітень 1938). Іншим важливим політичним питанням є міжпартійні відносини, а вони підчас грудневих виборів виглядали цікаво.

З одного боку стоять урядові ліберали, обтяжені ріжнобарвним товариством припадкових виборчих союзників, почавши від історика проф. Йорги, відомого українофоба (що знає тільки „зрутенізованих румунів") аж до самих таки „рутенів".

Але не переміг цей союз, куди входив крім академічного балакуна ще один своєрідний макіявеліст-практик: Вайда. Союзники п. Татареска не допомогли. Ліберальні офіціози ще досі нарікають на легковажний союз із тими двома вищенаведеними „профітантами", а ще більше на „виборчу зраду" німців та українців. Німці не голосували на урядову лісту, де кандидували представники одної частини німецької партії, — українці „таки не захотіли порозуміння із нами"... Найбільше бідкають тепер буковинські ліберали, що без огляду на згаданих союзників не осягнули більше, як перед роками, коли поставили власні самостійні лісти.

Нагла втрата популярности лібералів спричинила і втрату популярности їх співробітників, а це вийшло передовсім у користь сильної правиці („Все для батьківщини") та лівиці (націонал-цараністи).

Хоч яка голосна була пропаганда лібералів, їх виборчих практик та сліпої відданости ріжних „незалежних" виборчих прислуг — таки перемогли (морально) вищезгадані партії, заключивши „союз ненападу" (Маніу—Кодріяну—Жорж Братіяну). Цей опозиційний союз осягнув 40% відданих голосів і примусив Татареска здемісіонувати.

Правда, цей союз „ненападу" викликав і застереження, бо на місце поваленого ліберального уряду, не міг поставити свою власну коаліційну формацію. І так загострились внутрішні зносини: не прийшло до міжпартійної згоди, на якій то підставі можна булоб відкрити парлямент!

Крім цього, закидували інші партії, що Маніу та Кодріяну намітили свого часу не тільки тактичну співпрацю підчас виборів, але і деяку спільну акцію щодо державного устрою. І тому покликали до керми „третій чинник для рівноваги", прем. Ґоґу. Тому правдоподібно вдасться привернути рівновагу в міжпартійних зносинах та втихомирити крайні політичні партії.

Членами теперішнього кабінету Ґоги є за 5 теоретиків, членів Румунської Академії Наук, але є й дуже вмілі практики, провідники внутрішніх справ (Каліνеску) кілька „[illegible]стичних" сил та „фронтовиків".

Іншим внутрішньо-політичним завданням нового уряду є влекшити економічне положення селянства: скасувати безпосередній рільничий податок, знизити ціни на ріжні харчі, тарифи на залізниці тощо. Дуже цікаві є способи, як запевнити рівний буджет, охоронити лея та спроби установити нову співпрацю з закордонним капіталом. У цім сенсі видав уряд рівні розпорядження, оправдуючи їх „оборонними оглядами, проти нагінки закордонних жидівських капіталістів".

На другому відтинку, на чужині, почав уряд Ґоги інформаційну діяльність. Провідником закордонної політики став п. Істрате Міреску, темпераментний предсідник союзу румунських адвокатів та колишній голова букарештенської палати адвокатів.

Призначення п. Міреска викликало велике зацікавлення на чужині, де відомо, що саме він почав першу „протижидівську чистку", що велася по адвокатських палатах майже ціле десятиліття, а тепер закінчилась успіхом.

Його войовничість та рухливість пригадують нам подібні прикмети колишнього міністра Тітулеску. Ріжниця полягає хіба в тім, що Тітулеску обмежив свою діяльність до вузьких рямців франко-совітського порозуміння, до безвиглядних, але драматичних виступів підчас італійських санкцій та досі ще не вияснених зносин із совітсько-ческим військовим договором.

Переконливий промовець та завзятий полеміст „маестер Істрате", перевищає свого попередника не тільки своєю незалежністю від совіто-семітських впливів у Женеві, але й особливою гнучкістю. І так, згідно із „давнім обичаєм", традиційної франкофільської політики п. Міреску не загаяв заспокоїти Прагу, яка вже зажурилась почувши про нову зміну в Румунії та запевнив своїх балканських союзників, „що все залишить по старому".

У Женеві, коли це пишемо — застій, а в Парижі внутрішня колотнеча. А це значить відповідна нагода перевести диплъоматичну підготову для перенастроєння тих закордонних кол, що стримувались поглиблювати дальші зносини, коли повіряли тенденційним відомостям усесвітної жидівської преси.

Завважуємо, що це перший раз, по війні, від коли румунська закордонна політика виказала свою гнучкість. Ведуться переговори із Римом та Берліном, заразом із Парижем і Прагою. З одної сторони йде почин зближення до держав „римського протоколу", з другої скріплюється давній союз малого та Балканського Порозуміння.

Особливо вразливим місцем румунської закордонної політики, це актуальне жидівське питання. На це вказують і розпорядження уряду Ґоги: провірка громадянських [illegible]

заборони промислового та торговельного характеру, закриття жидівської преси писаної в румунській мові, віддалення жидів від телегр. агенцій, театру, тощо.

Це викликало завзяту жидівську агітацію розуміється теж на чужині і нарушило першісний курс леї.

Але закордонні жиди не вдоволилися тільки фінансовими „розрахунками" в інтервеніювали всюди, де могли, аби викликати „інтервенцію західних демократій". У відповідь на це уряд прем. Гоги видав кілька відозв, де зазначує, що т. зв. „антисемітські розпорядки" не звернені проти істнування жидівської меншини в Румунії, тільки є охороною „вищих інтересів румунської нації". У тих відозвах виявлено, що провід громадянських ліст торкається всіх, що дістали громадянство по 1918 р.

А преса „для мас" (Видави, Адеверул, Діміняца, Лупта) мусить стати чисто румунською, а не засобом чужих впливів.

Але такі виявлення не задовольнили країни „західної демократії". Американський, англійський та французький уряд рішили інтервеніювати в Букарешті, для „охорони меншин"...

На жаль, не всі меншини мають таких спочутливих опікунів.

о. ч.

МИКОЛА МАТІЇВ-МЕЛЬНИК.

З перипетій життя

І ТВОРЧОСТИ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА.

(У 50-ліття смерти).

Творчість Юрія Федьковича не відзначається великою різномавітністю тематики, ані дієвих осіб. Федькович співець тіснішої батьківщини, син берівкових гір: гуцул і вояк. Але це поет, якого не оцінимо якслід, коли не підійдемо до моментів його життя з боку його творчости.

Кожний поет залишає в творі щось із самого себе, але ці т. зв. „автобіографічні моменти" нераз дуже тяжко охопити, бо між його власним пережиттям і предметом поетичної експресії твориться віддаль, стан обєктивної контемпляції, з якої поет дивиться на себе — як на предмет. Але лишається одне застереження: життєпис не повинен нас занадто віддалювати від твору. Тут треба відріжнити справи першорядні від другорядних і тому ще й від самого життєпису домагаємося головно того, щоб він, попри психольоґічну вірність, був передовсім тактовний і дискретний. Такий життєпис буде літературний і він поможе нам доказано зглибити творчість, але, ясно, що саме студіювання життєпису не є студіюванням літератури.[1])

Маковей вклав багато труду у свою книжку про життя і творчість Федьковича, але не міг їх випередити.[2]) Не кажемо вже про т. зв. хоробу поета, якої діягнози нам не подав, відсилаючи нас до медицини; слушно, чи ні — інша річ.

Образ дитячого віку такий мовчний і мимолетний, що тяжко виробити собі на його підставі якийсь ясний погляд, як жив дома той хлопчина до 1. жовтня 1846 року, коли його післали до Черновець до школи. Більше вбивається нам у память незгідливе життя його батьків. Головне те, що нема таких характеристичних моментів, як це бачимо в малого Шевченка: шукання стовпів.., шукання хліба й мистецькі пориви, тощо. Казки й пісні Марічки — єдине, про що знаємо певно.

Не дуже то й широко розгорнена картина життя в Семигороді, до походу на Італію 1859 року. Той час його періпетій менше відслонений, як доба від 1848 до 1852 рр., коли пробував у Молдавії. Особа Роткела залишила свої світлі моменти, раз на все, як пізніше після італійської кампанії Найбавер, Горбаль і Кобилянський.

У війську поет не стрічав таких індивідуальностей, щоб могли на нього відповідно вплинути — а це був золотий час, досвітна пора, коли наставала для нього вже туга й велика потреба шукання. Все те прислонене серпанком здогадів, яких, мабуть, уже ніхто не відслонить.

Щодо самої „хороби" каже Маковей, то тут уже требаб сягнути до патольоґії, бо поведінки поета не можна вповні вияснити ані його демократичними звичками, ані хлопоманством. Він був обтяжений атавізмом, і звідси його меляхолія, хлопське життя, пиятика, непосидющість, охота до мандрівки, ненормальна любов, містицизм і астрольоґічні заняття.[3]) Лукіянович хоче добачувати у Федьковича схізотимічну вдачу.[4]) У поета було багато дивацтва й загадковости: неясна еротика, невдоволення з усього, мізантропія, безженство, „хлопоманія". Можна на ці оповіди усяко дивитись, але чи не за багато зібрано тих пікантерій до одної реторти?.. Котрий із великих поетів не мав бодай 3/5 цих т. зв. „ненормальних" атрибутів? Ясно, що Федьковича не можемо боронити без застережень в усьому та чи можна його тугу за мандрами, його неспокій і містицизм пояснювати тільки самою хоробою? Поет не мав потрібного оточення саме тоді, коли його душа розхилювала свої перші пелюстки, рвалася до світа, спрагнена того „чогось", із чого сам поет не вмів здати собі справи. Це було в перших починах творче шукання, що поривало молоду душу, але не мав самоук щастя стрінути на шляху людей, бодай у мініятурі таких, яких довелося стрінути Шевченкові.

Федькович вічно тужив за вірлиним летом але його емоція не мала свідомого волевого елементу. Це був дух що потребував багато корму вже з самого ранку, а найшов Бределмаєрів, Чонтуляків, а далі ц. к. касарню з її тодішньою старшиною. Лишилися йому тільки „камрати": гуцули-вояки, що крім своєї простоти й щирости більше нічого не могли йому дати. І зростала в самоті непомірна туга з голоду духа на семигородських пісках, серед чужого світа, бездушного й муштрованого, серед офіцирських вибриків і сірини поділених на такти буднів, одноманітних, подібних, як краплі води. Чи міг він тут навчитися чогось, від чого подужчалиб крила духа і поширшали простори світогляду? Фрайтер, капраль, цугсфірер, фельдфебель і аж по сімох роках лайтнант! А там похід на Італію і знову поворот у пустиню і тридцять літ на карку... Чи це не траґедія? Він відчув її напевно при стрічі з Горбалем і Кобилянським. Вона оповила його душу неспокоєм і таємним сумом, якого не розуміло навіть найближче культурне оточення та ставало перед „неедукованим" на котурни. Вражливий поет це глибоко відчував і робив підсумки: що втраченого не завернеш... Тільки пізніше в окружках, розжалоблений, у повені стихії жалібного ритму душі, він гірко кличе:

Обертаюсь, а ті літа —
Ті молоді мої.

[1]) Tadeusz Grabowski: Wstęp do nauki literatury. Lw. 193? Стор. 9.

[2]) Проф. Маковей: Життєпис О. Ю. Ф-ча. Нед. VIII 1911.

[3]) Маковей: Життєпис, стор. 582.

[4]) Лукіянович Д.: Співець гуцульських гір, 1934, стор. 15.

заборони промислового та торговельного характеру, закриття жидівської преси писаної в румунській мові, віддалення жидів від телегр. агенцій, театру, тощо.

Це викликало завзяту жидівську агітацію розуміється теж на чужині і нарушило перві́сний курс леї.

Але закордонні жиди не вдоволилися тільки фінансовими „розрахунками" а інтервеніювали всюди, де могли, аби викликати „інтервенцію західних демократій". У відповідь на це уряд прем. Гоги видав кілька відозв, де зазначує, що т. зв. „антисемітські розпорядки" не звернені проти істнування жидівської меншини в Румунії, тільки є охороною „вищих інтересів румунської нації". У тих відозвах вияснено, що провід громадянських ліст торкається всіх, що дістали громадянство по 1918 р.

А преса „для мас" (Видави. Адеверул, Діміняца, Лупта) мусить стати чисто румунською, а не засобом чужих впливів.

Але такі вияснення не задовольнили країни „західної демократії". Американський, англійський та французький уряд рішили інтервеніювати в Букарешті, для „охорони меншин"...

На жаль, не всі меншини мають таких спочутливих опікунів.

о. ч.

Офіційні вісти про Гриньки й околицю.

Подаючи в „Ділі" перші вісти про події в с. Гриньках на Кремянеччині, ми свідомо обмежились до головних моментів, маючи на увазі, що слідство розкриє незабаром повний образ цих небуденних подій. Через те, що поширюються часто-густо неправдоподібні чутки, а коли оголосять висліди своїх розслідів пос. Тимошенко і пос. о. Волков та делегати волинського епархіяльного уряду, невідомо, подаємо тут у точному перекладі, слово в слово, інформації офіційного органу Варшавської Православної Митрополії „Слово", опубліковані в його „Польській Сторінці" ч. 3. з 16. І. ц. р., а саме:

ДЕЛЕҐАТИ ЕПАРХІЯЛЬНОЇ ВЛАДИ.

„**Епархіяльна влада** з метою зазнайомлення на місці з ходом справи **виделегувала в ті місцевости члена духовної консисторії прот. А. Бриника й в. о. епархіяльного місіонара свящ. С. Казновецького,** які в днях 1.—3. січня були в Грибовій (а не Гржибовій — Ред.), Ланівцях і Нападівці, **але до Гриньок не допустила їх влада КОП-у:** від місіонара свящ. Казновецького **відібрали дозвіл, виданий кремянецьким старостовом на перебування в граничній смузі,** як, буцім-то, сфальшований, а самому свящ. Казновецькому **наказали виїхати** просто до Кремянця й не дозволили навіть переночувати в Ланівцях".

ЗНЕВАЖЕННЯ ОБРАЗІВ ТА ЕМБЛЕМ.

Початок акції „навертання до віри батьків" у гмінах Ланівці й Білозорка „Слово" змальовує так:

„У жовтні 1937 р в с. Гриньках улаштовано свято КОП. Перед образом Божої Матері, уміщеним на зовнішній стіні шкільного будинку разом з портретами достойників держави, відправив Службу Божу місцевий парох з дяконом. Увечері в шкільному будинку відбулася забава, але образ на стіні ззовні будинку залишено до ранку. Над ранком зауважено огидне зневаження завішених і залишених впродовж ночі образів".

ЩО ДІЯЛОСЯ ДАЛІ?

„У звязку з цією профанацією арештували кілька осіб зпоміж молоді, а **ціле село Гриньки боляче відчуло у щоденному житті наслідки цієї провокації.** Відібрали селянам „доводи особисті", без яких не можна й рушитись у граничній смузі, заборонили їм виїзджати кудинебудь, крім Ланівців (раз на тиждень), заборонили вживати в хатах світла, виходити з хат увечорі. Були випадки, що коли хто світив у мешканні, вартовий вибивав у вікнах шиби. Далі ріжні агітатори ширять у селі чутки, що всіх виселять із граничної смуги і через те люди будуть позбавлені землі й майна та що **одиноким ратунком може бути перехід на католицтво й визнання себе за поляка".**

ЩО ХТО РОБИВ?

„**По такім стероризуванні населення й витворенні серед нього панічного настрою почали вмовляти в людей,** прізвища яких кінчаються на „ський", „цький" та „ич", **що їх предки були поляками й римо-католиками** і через те мусять вони вернутись до віри батьків.

„Останню акцію переводить кс. лановецького костела Яросевіч, співпрацюють з ним найбільше **війт лановецької гміни** Ян Стадніцкі й **капітан** КОП-у Абрамі чи Абрамік (інші часописи подали: Абрамек — Ред.) з **підвладними йому старшинами та підстаршинами.** Коли ці буцім-то поляки підписали декларації переходу на римо-католицтво, за ними пішли й інші, яким **найбільше погрожувано виселенням з землі батьків".**

НАВЕРНЕНІ В ЦЕРКВІ.

„По одержанні відомостей про перехід на римо-католицтво групи парохіян села Гриньки епархіяльна влада зарядила прилучення цього села до лановецької парохії (до цього часу Гриньки належали до парохії в Грибовій — Ред.). 30. грудня парох лановецької парохії, місцевий декан Микола Малюжинський, відправив у церкві села Гриньок Сл. Божу з відповідною проповіддю. Церква була переповнена, переважала молодь обох полів, **найбільше було „некатоликів", які ввесь час, як правилася св. літургія, стояли навколішках і плакали.** Це виразно свідчить про правдивість опису настрою „навернених", який дає „Жицє Католіцке".

МИКОЛА МАТІЇВ-МЕЛЬНИК.

З перипетій життя

І ТВОРЧОСТИ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА.

(У 50-ліття смерти).

Творчість Юрія Федьковича не відзначається великою ріжноманітністю тематики, ані дієвих осіб. Федькович співець тіснішої батьківщини, син бервінкових гір: гуцул і вояк. Але це поет, якого не оцінимо якслід, коли не підійдемо до моментів його життя з боку його творчости.

Кожний поет залишає в творі щось із самого себе, але ці т. зв. „автобіографічні моменти" нераз дуже тяжко схопити, бо між його власним пережиттям і предметом поетичної експресії твориться віддаль, стан обективної контемпляції, з якої поет дивиться на себе — як на предмет. Але лишається одне застереження: життепис не повинен нас занадто віддалювати від твору. Тут треба відріжнити справи першорядні від другорядних і тому ще б від самого життепису домагаємося головно того, щоб він, попри психольоґічну вірність, був передовсім тактовний і дискретний. Такий життепис буде літературний і він поможе нам докладно зглибити творчість, але, ясно, що саме студіювання життепису не є студіюванням літератури.[1])

Маковей вклав багато труду у свою книжку про життя і творчість Федьковича, але не міг їх вичерпати.[2]) Не кажемо вже про т. зв. хоробу поета, якої діягнози нам не подав, відсилаючи нас до медицини: слушно, чи ні — інша річ.

Образ дитячого віку такий мрячний і мимолетний, що тяжко виробити собі на його підставі якийсь ясний погляд, як жив дома той хлопчина до 1. жовтня 1846 року, коли його післали до Черновець до школи. Більше вбивається нам у память незгідливе життя його батьків. Головне те, що нема таких характеристичних моментів, як це бачимо в малого Шевченка: шукання стовпів... шукання хліба й мистецькі пориви, тощо. Казки й пісні Марічки — єдине, про що знаємо певно.

Не дуже то й широко розгорнена картина життя в Семигороді, до походу на Італію 1859 року. Той час його перипетій менше відслонений, як доба від 1848 до 1852 рр., коли пробував у Молдавії. Особа Роткела залишила свої світлі моменти, раз на все, як пізніше після італійської кампанії Найбавер, Горбаль і Кобилянський.

У війську поет не стрічав таких індивідуальностей, щоб могли на нього відповідно вплинути — а це був золотий час, досвітня пора, коли наставала для нього вже туга й велика потреба шукання. Все те прислонене серпанком здогадів, яких, мабуть, уже ніхто не відслонить.

Щодо самої „хороби" каже Маковей, то тут уже требаб сягнути до патольоґії, бо поведінки поета не можна вповні вияснити ані його демократичними звичками, ані хлопоманством. Він був обтяжений атавізмом. І звідси його мелянхолія, хлопське життя, пиятика, непосидющість, охота до мандрівки, ненормальна любов, містицизм і астрольоґічні заняття.[3]) Лукіянович хоче добачувати у Федьковича схізотимічну вдачу.[4]) У поета було багато дивацтва й загадковости: неясна еротика, невдоволення з усього, мізантропія, безженство, „хлопоманія". Можна на ці справи усяко дивитись, але чи не за багато зібрано тих пікантерій до одної реторти?... Котрий із великих поетів не мав бодай 3/5 цих т. зв. „ненормальних" атрибутів? Ясно, що Федьковича не можемо боронити без застережень в усьому та чи можна його тугу за мандрами, його неспокій і містицизм пояснювати тільки самою хоробою? Поет не мав потрібного оточення саме тоді, коли його душа розхилювала свої перші пелюстки, рвалася до світа, спрагнена того „чогось", із чого сам поет не вмів здати собі справи. Це було в перших починах творче шукання, що порнвало молоду душу, але не мав самоук щастя стрінути на шляху людей, бодай у мініятурі таких, яких довелося стрінути Шевченкові.

Федькович вічно тужив за вірлиним летом, але його емоція не мала свідомого волевого елементу. Це був дух що потребував багато корму вже з самого ранку, а найшов Бредемаєрів, Чуйтуляків, а далі ц. к. касарню з її тодішньою старшиною. Лишилися йому тільки „камрати": гуцули-вояки, що крім своєї простоти й щирости більше нічого не могли йому дати. І зростала в самоті непомірна туга з голоду духа, на семигородських пісках, серед чужого світа, бездушного й муштрованого, серед офіцирських вибриків і сірини поділених на такти буднів, одноманітних, подібних, як краплі води. Чи міг він тут навчитися чогось, від чого подужчалиб крила духа і поширшали простори світогляду? Фрайтер, капраль, цуґсфірер, фельдфебель і аж по сімох роках ляйтнант! А там похід на Італію і знову поворот у пустиню і тринять літ на карку... Чи це не траґедія? Він відчув її напевно при стрічі з Горбалем і Кобилянським. Вона оповила його душу неспокоєм і таємним сумом, якого не розуміло навіть найближче культурне оточення та ставало перед „неслукованим" на котурни. Вражливий поет це глибоко відчував і робив підсумки: що втраченого не завернеш... Тільки пізніше, в окрушках, розжалоблений, у повені стихії жалібного ритму душі, він гірко кличе:

Обертаюсь, а ті літа —
Ті молоді мої

[1]) Tadeusz Grabowski: Wstęp do nauki literatury. Lw. 1927. Стор. 9.

[2]) Осип Маковей: Життєпис О. Ю. Ф-ча. В-д. НТШ у VIII 1911.

[3]) Маковей: Життєпис, стор. 582.

[4]) Лукіянович Д.: Сокіль гуцульських гір. 1934. стор. 15.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Ч. 6. Субота, 21 (9) січня 1888.

„ЗА ДРУГИХ ПЯТЬДЕСЯТЬ ЛІТ БУДЕ КРАЩЕ“...

У замітці, вміщеній на першому місці п. н. „Ювилей Галицької Руси“, читаємо: „Пятьдесятьлітню память виходу „Русалки Днїстрової“ святкувати муть львівські русини дня 2. лютого концертом у салі „Народнього Дому“. Буде це день, в котрім вся Галицька Русь відчує вдячність для першого свого воскресителя, незабутого Маркіяна Шашкевича. Посеред інших, відраднїших обставин змоглиб ми на цьому торжестві гостити у себе не тільки вірних синів Руси, але до духового пиру завізвати й інших братів славян. Та на тепер що годі! За мало розвинулось між австрійськими славянами для галицьких русинів почування взаїмности. Не доросли і понятте до висоти солідарности, що каже шанувати один одного і тішитись розвитком кожної вітки великої родини. Хоча славянський елемент доборовся в Австрії вже більшого значіння, то все-ж національний егоізм, а подекуди і змагання до супрематії одних над другими, виробили між тими вітками радше розлад, як гармонію. Тому не диво, що у галицьких русинів не стане навіть тільки сміливости, щоб на своє велике торжество запросити чи то поляків чи чехів. Тихо і тільки для себе мусить Галицька Русь помянути „не злим, тихим словом“ свого Маркіяна. Але помяне його щиро по своїм силам і з вірою, що за других пятьдесять літ буде краще, і що наш нарід займе достойніше місце у славянській родині“.

Саме переживаємо той другий пятьдесятьлітній ювилей, на який наші батьки зперед пятьдесяти літ покладали такі надії.

ВІЯНА НА ВОЛОСКУ.

В „Політичному Огляді“:

„У Відні ходила вчора чутка, що ситуація значно поправилась і що північна залізниця дістала повідомлення, що з уваги на кращу ситуацію може розпорядкати 800 вагонами, які підготовила на випадок мобілізації“.

А далі:

„В Берлінї розійшлась була якось вістка, що ніби Бісмарк сказав у часі обіду до одного з присутніх панів без всякої резерви так: Маю внутрішнє переконання, що в найближчих трьох роках не матимемо ніякої війни“.

НА ДОМАГАННЯ ПУБЛИКИ...

В „Новинках“:

— БАЛЬ У СТАНИСЛАВОВІ. Тому, що в 1-ому числі „Діла“ трапилася друкарська помилка, повідомляємо, що баль на дохід бурси ім. св. Николая у Станиславові відбудеться 9. н. ст. лютого в салі Міщанського Касина. Якби присутні на тому балі виявили бажання, щоб відбувся ще один вечерок з танцями, то в такому випадку уладить його своїм заходом на свій дохід „Руська Бесіда“ у Станиславові“.

Машерують за тамбором
Цісарськов дороговї...

Оце й усе. І тому мертвіє його душа, що зросла на пісенному ґрунті і він, як сам каже, загортається в „егоізм студений“. Хоча після італійської кампанії найшов у Чернівцях людей, яким міг був висповідатися з цього болю, то таки не доповідав усього — не хотів цілком розгортати душі і вражати вкрай гуцульську „фудулію“. Одначе в мундурі і в муштрі годі було йому бути по давньому. Короткий побут у Чернівцях, стріча з Найбавером, Кобилянським та Горбалем, поява перших його спроб у брошурі: „Slovo na slovo“... збудили в серці бурю. Він відчув, що колишнє оточення, до якого знову вернувся, душить його і вбиває. І давить його вже той хліб цісарський, гризуть блискучі ремені, ненависний кабат і студене залізяя. Додаймо ще тугу за рідним краєм і нещасливу любов до палкої Марошанки, тоді зрозуміємо силу тієї бурі. Туди, туди: до гір беркутових, до гурту парубоцтва львівського, до солодкої творчої праці рвалася його схвильована уява. І він тікає з касарні:

„Ой вийду я з хати тай стану гадати:
Коби то не зброя, не білі кабати, —
Ой, тож бим полетів, як куля, як кріс,
Дем орлом родився, дем соколом ріс!...“

І кличе, як Ґетівська Міньон, утомлена чужиною:

„Чи знаєш, де країна тая мила,
Де явір ріс і де калина цвила?...
Чи знаєш, де там Левова палата,
А в мурах їй вибивана кімната...
Чи знаєш де, чи знаєш, моя доле? —
Туда, туда підемо, мій соколе!“

Прорвалася гребля, але заразом і наросли сильні конфлікти: що він зможе дати тим легіням у Львові? Які цінности принесе їм? Алжеж він добре знав, що і Горбаль і Кобилянський переросли його на цілу голову... а друга справа: як увільнитися з війська!

(Далі буде).

Гром

З польських справ.

ПРОТЕСТ ПРОФЕСОРІВ ВИСОКИХ ШКІЛ У ЛЬВОВІ.

У львівській польській пресі появився протест професорів львівських високих шкіл проти того, щоб політичні чинники зловживали привілеями та свободами академічних шкіл.

Академічні школи — читаємо в тому протесті — як найвищі осередки розвитку науки і культури мусять бути вільні від усяких впливів, що не мають нічого спільного з наукою, якщо мають виконувати якслід своє завдання. Та найгірше буває, коли ті зовнішні впливи роблять високі школи тереном політичних, партійних чи національних порахунків. Цього не хочуть освідомити собі ті, що від довшого часу вводять у мури високих шкіл у Польщі заграбливий фермент та використовуючи їх свободу й екстериторіяльність переносять на їх терен політичну боротьбу.

Збаламучена популярними гаслами частина молоді зорґанізувала боївки, що своїми варварськими виступами спинюють всяку працю, насильства, брак пошани для академічної влади, безприкладні лайки та зневаги професорів та спроби терору супроти колеґіяльних тіл академічної влади — всі ті майже щоденні явища викликують заколот, що межує з анархією.

Академічна влада не мала змоги опанувати того стану. Навпаки. Ректор і сенат політехніки піддалися теророві і завели урядове ґето, що незгідне у своїй основі з почуттям закону. Таким чином нарушено незалежність і престіж академічної влади, що виріклася свого права свобідного рішення. Ректор університету, що не хотів того права виріктися, що хотів оборонити гідність високих шкіл, побачивши, що університетові загрожує насилля молоді, уступив зі свого становища.

Коли наука і культура — кінчиться відозва — є найвищим суспільним добром, а піддважування істнування і свобідного розвитку їх осередків стає чином гідним гострого напятнування, підписані висловлюючи солідарність зі становищем, яке заняв ректор університету Івана Казимира, протестують проти того, щоби привілеями і свободами академічних шкіл далі зловживали політичні чинники, що насильно вдираються в мури високих шкіл.

Львів, 20. січня 1938.

Г. Арцтовський, К. Бартель, Е. Братро, Л. Хвістек, Л. Еберман, Р. Ґаншинец, Ф. Ґрер, В. Ган, К. Гартлеб, А. Клісецький, Й. Ковальський, В. Круковський, С. Кшеменевський, Е. Кухарський, С. Леґежинський, Т. Островський, Г. Полюшинський, К. Ружицький, Г. Сокольницький, С. Стасяк, В. Стожек, Д. Шимкевич, Й. Токарський, К. Вайґель, М. Вежуховський, С. Вітковський.

По широкому світі.

Совітська кордонна сторожа перейшла естонський кордон по замерзлому озері Пейпус. У перестрілці згинуло 2-ох совітських вояків.

У Німеччині утворено нову орґанізацію для дівчат у віці 17 до 21 літ.

4 чеські партії: комуністи, людовці, соціял-демократи і національ-соціялісти уладили в Ерні віче, на якому висловилися за близькою співпрацею зі СССР.

Фінський уряд хоче зревідувати дотеперішній альокголевий закон, обмежуючи вишинк алькоголю.

Словаки хотять святочно вшанувати 20-ті роковини пітсбурської умови та домагатися здійснення постанов тої умови.

Австрійський архикнязь Оттон приїхав на 4 дні до Ліхтенштайну як гість.

У Франції зорганізовано окремий уряд для еміграції та нагляду над чужинцями. Рівночасно зліквідовано „союз приятелів совітської батьківщини“ та скріплено фільмову цензуру.

СССР переведе мабуть мобілізацію на Далекому Сході як військову демонстрацію проти Японії.

Бельгійські урядові кола заперечують поголоски, немовби Бельгія хотіла на найближчій сесії Ради Ліґи Націй визнати анексію Абісинії.

—o—

Економічний огляд.

Український індивідуальний промисел на новому етапі організаційної праці.

ЗНЕСЕННЯ „КОНКУРЕНЦІЙНОЇ КЛЯВЗУЛІ" В „ГРУПІ ПРОМИСЛОВЦІВ". — ЗА ТІСНІШУ СПІВПРАЦЮ. — ПІДГОТОВА КОНГРЕСУ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ І ПРОМИСЛОВЦІВ.

У двотижневику „Торговля і Промисл" з 15. січня ц. р. появилась велика стаття голови „Групи Промисловців" при „Союзі Українських Купців" у Львові, інж. **Ю. Крохмалюка**, де ширшо представлена потреба організаційного зосередження українського промислу.

Згадана „Група" зберігала досі — як каже автор статті — зобовязання, затягнене ще в колишній „Промисловій Раді", дотично нових українських підприємств, конкуренційних для вже істнуючих у нас промислових станиць. Ця т. зв. „конкуренційна клявзуля" мала в „Групі" своїх прихильників і своїх противників, а її істнування спричинювало нераз парадоксальні ситуації. Виміна поглядів і реальний кількалітній досвід та покращання збутової конюнктури вирішили **конечність усунути „конкуренційну клявзулю"**. Глибоко і річево передумана проблема найшла свою розвязку на Загальних Зборах „Групи" в грудні 1937 р. — **Збори приняли постанову, що членом „Групи Промисловців" може стати кожний український промисловець, якого прийме СУК і Виділ „Групи"**.

Нема ніякого сумніву, що ця подія — як слушно завважує інж. Крохмалюк — причиниться до очищення атмосфери серед українських промисловців. „Ґрупа" — хоч істнує розмірно недовго — має свої заслуги, проте зможе вона розвинути свою діяльність у цілій ширині, коли не буде ніодного індивідуального промисловця в нашому господарському середовищі, який стояв би осторонь цього орґанізаційного ядра. Тільки тісною співпрацею можна переконати українське громадянство про вагу обороту рідним товаром у нашому національному господарстві. Тільки тісною співпрацею можна ще підтягнути промисловця до його вищої ролі в господарському житті українського народу, як роля тільки бездушної перерібки сирівцю на готовий виріб. І врешті тільки при помочі тісної співпраці можна буде розвиток українського промислу спрямувати в русло доцільности та притупити вістря боротьби за суто-особисті інтереси.

„Не може бути в нас місця для розбіжности інтересів між собою. Є лиш розбіжність інтересів українських і чужих."

Крім індивідуального українського промислу істнує ще й наш кооперативний промисл. Він — як це вже відомо читачам „Діла" — готовиться теж до ще інтенсивнішої праці, до чого має чимало причинитись збирання на „Фонд Господарської Розбудови". Очевидно, що завдання, які ставить собі „Ґрупа Промисловців" при СУК у Львові, вимагають, щоб між обома фірмами рідного нашого промислу був діловий контакт. У своїй статті інж. Крохмалюк пише на тему такого контакту ось-що:

„Слід зазначити, що співпраця кооперативного промислу з „Ґрупою", завдяки поглибленню взаїмних відносин і особистим зустрічам затіснюється у користь цілого українського промислу. Зичливі взаємини дають далекойдучі можливости співпраці. Бо засадничих ріжниць між нами нема і бути не може. Є лише помітне ще деяке ослаблення взаїмних відносин, як останок ріжниці думок зперед двох років."

Врешті голова „Групи" висказує надію, що проектований Конґрес українського купецтва і промислу багато нового внесе в методи праці зорґанізованих промисловців. Плян праці та її цілі будуть усе такі, як їх вимагатимуть українські господарські інтереси.

Для інформації читачів „Діла" зазначимо, що скликання **Конґресу** українських купців і промисловців у цьому році в засаді вже вирішене. В цьому році сходяться важні роковини: **500-ліття святоюрських ярмарків і 15-ліття „Союзу Українських Купців" у Львові.** Одно і друге хоче наш приватно-господарський світ гідно відсвяткувати і в програмі є саме згаданий Конгрес.

За господарську розбудову Сх. Галичини.

НЕДАЛЕКА ІНАВҐУРАЦІЯ „ГОСПОДАРСЬКОЇ РАДИ СХ. ГАЛИЧИНИ". — ПОСТУЛЯТИ ПОЛЬСЬКИХ ГОСПОДАРСЬКИХ КОЛ У ЗВЯЗКУ З МОЖЛИВОСТЯМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВОЮ СХ. ГАЛИЧИНИ.

Як довідується „Подз. Газета Гендльова" — відсовувана кількакратно інавґурація „Госп. Ради Сх. Галичини (в оригіналі Сх. „Малопольщі") відбудеться невідкличе 5. і 6. лютого ц. р. у Львові. Ця Рада є ідеєю воєводи А. Білика. Орґанізаційному комітетові проводить дир. Л. Маковський.

На інавґурацію приїде також кількох визначних членів уряду на чолі з віцепрем. Квятковським. Візьмуть вони після того участь у святочному отворенні нової цукроварні „Поділля" в Березовиці Вел.

Інавґурація Ради — пише згадана газета — буде великою подією в житті Сх. Галичини. **Як постійна інституція** — Госп. Рада сповнятиме поважне завдання, безупинно побуджуючи промислову ініціятиву для гармонійного господарського розвою всіх трьох воєвідств. Сподіються, що на свято відкриття Ради зїдеться до Львова багато господарських представників і діячів з цілого краю".

У звязку з тим варто познайомитися з економічними домаганнями, що їх висувають польські економічні кола. Представник їх „Дзєннік Польскі", якого вважають органом зближеним до львівського воєвідства. В числі з 16. п. м. читаємо там по короткому вступі ось-що:

„Хоч господарського положення Сх. Галичини не можна вважати за кориснійше від положення інших воєвідств, а воно має̂ть подекуди доволі важке — проте істнують важні продукційні можливости для промисловости, великих і малих.

Потрібна є передусім енергія в ділянні і заспокоєння найважніших домагань. До розвою госп. життя потрібні є добрі дороги з тривкими поверхнями. Госп. кола устійнили **конечність доброї комунікації** в першу чергу на ось-таких шосах: Львів — Стрий — Дрогобич, Стрий — Мостиська, Дрогобич — Трускавець, Львів — Варшава, Львів — Ходорів, Ходорів — Станиславів — Коломия — Косів, Львів — Краків у найкоротшому відділенні, Львів — Тернопіль і Львів у напрямі Вильна.

Серед постулятів, що їх висувають госп. кола, особливе значіння, покликати до життя **кредитовий інститут**, який зосереджував би в своїх руках цілість кредитових справ для промислу, ремесла і торговлі. Ці кола з натиском зазначують, що істнуючі раніше орґанізації, які зосереджували кредитову поміч на більшу скалю, або втратили свій самостійний характер, а їх капітал перелляли центральні орґанізації, або перестали істнувати. Тому є проєкт, щоб одній з істнуючих інституцій признати ширшу компетенцію в обслугу коротко- і довготерміновеих кредитів, як теж банкових операцій.

В першій черзі повинні дістати кредит — пише дальше „Дзєннік Польскі" — ті польські підприємства, які з трудом утримують рух у своїх варстатах праці, очевидно після провірення життєздатности цих варстатів.

Цілий ряд галузей промислу, ремесла і торговлі має здорові основи і запевнений розвиток — чекає тільки на кредитову поміч і те розмірно невелику.

Висувають конечність кредитової помочі, переважно короткотермінової, для тих підприємств, що можуть виказатись замовленнями на військові доставки.

Окрему групу кредитових постулятів у Сх. Галичині представляє **розбудова живців, кліматичних станцій і готелярського промислу**. В цими можливостями вяжеться використання мінеральних джерел, які мають велику вартість.

Господарські кола — кінчить газета — починають тепер конкретно ставити постуляти в напрямі госп. розбудови Сх. Галичини. Заповідь творення **нової госп. округи** на терені Сх. Галичини викликує оживлену дискусію і будить оправдані надії на терені південно-східних земель".

Такі то інформації подає польська преса. Покищо **невідомо** хто і в якому числовому відношенні заступатиме в „Госп. Раді" економічні інтереси українського населення, себто **інтереси більшости населення** тих земель, що їх обняти хоче згадана „Рада" своєю діяльністю. Найблизший речинець її інавґурації принесе розвязку цього цікавого для нас питання.

Н.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

НАША ГОСПОДАРСЬКА ПРЕСА.

Стан господарської преси не тільки втриманий в нас у новому році, але ще й збагатився новим місячником п. н. **„Кредитова кооперація"**. Має він на днях появитись. З найновіших випусків господарської преси згадаємо:

„Технічні Вісти" ч. 1 за січень. Є це з назви технічний журнал, але зі змісту — господарський. Ми вже зазначили свого часу, що редакція його перейшла на **промислові позиції**, достосовані до потреб нашого практичного життя і рахує на читача не тільки з інжинірських кол, але теж із загально-громадських. Втримання цієї позиції заповідає редакція в передовиці січневого числа. Цікавий, живий зміст заслуговує дійсно на те, щоб журнал здобув собі серед нашого громадянства активних симпатиків.

„Торговля і Промисл" приняла з новим роком на себе нові обовязки: бути також **для українських ремісників** пресовим органом до часу, поки зорганізоване ремісництво не здобудеться на самостійний часопис. В обох цьогорічних числах (з 1. і 15. січня) поміщений уже матеріял, що обговорює справи ремісників.

„Кооперативна Республика" зачала своїм січневим випуском 11. рік свого істнування. В літературному додатку заповідає редакція друк праці проф. Ш. Жіда **„Солідарність"**.

„Господарсько-Кооперативний Часопис" появився в цьому році в новій обгортці в графічному оформленні М. Бутовича. Щораз численніші ілюстрації дуже оживляють зміст популярного органу нашої кооперації.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ГОСПОДАРСЬКА ВСЯЧИНА.

— Цифри, подані в найновішій публікації Держ. Інституту в Пулавах „Положення сільських господарств у 1936-37 р.", стверджують, що **покупна сила на селі зросла в р. 1937** як у ділянці сільсько-госп. потреб, так і в домашніх буджетах хліборобів.

— Новий масовий тижневик Озону **„Весь Польска"** (ч. 2) гаряче пропагує конечність розбудови **польської кооперації** по селах.

— У краківському воєвідстві почалась акція організування **безвідсоткових кас для хліборобів**. На днях покликано до життя окрему інституцію з інж. Вольовом на чолі. Є поголоски, що вона дістане державний безвідсотковий кредит у висоті пів міліона.

— Згідно з постановою Екон. Комітету Міністрів уруховлено **кредити під застав худоби** в подвійній формі: заставовий (до 10 штук худоби) і реєстровий (понад 10 штук). Кредит 75% вартости худоби є векселевий, на 5—6 місяців і на 6% в річному відношенні.

— **Білянс заграничної торговлі Польщі за рік 1937 замкнений пасивним сальдом у квоті 61.761 тисяч зол.** Та це не відбилось на запасах золота і дев'із у Польськ. Банку, бо вони на ультімо 1937 р. зросли на ок. 48 міліонів у порівнанні до кінця 1936 р. Причина того: клірінгові умови. Пасивні сальда клірінгів мають бути вирівнані товаровим обміном.

— **Велике зацікавлення** і численні коментарі у звязку з конгресом умових працівників у Варшаві викликали заяви організаторів конгресу про те, що умові працівники в Польщі є за плановим господарством.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ЗАПОВІДЖЕНЕ ОЖИВЛЕНЕ ЗБРОЄННЯ ПІДВИЩУЄ ЦІНИ.

Положення на товарових ринках і на грошевих біржах поправилось, хоч госп. кола льондонської Сіті все ще нарікають на занадто малі обороти на ринку і їх повільний зріст після загальмування апвнкового процесу. Вісти про збільшення зброєння, особливо про розширення програми морських зброєнь, **збільшили зацікавлення сировцями**, особливо в бранжах незалізних. Панує думка, що розширення програми зброєння буде в великому ступні рівнозначне з інфляцією а через те вплив зброєння відчує ще сильніше ніж досі вся господарка. У звязку з тим очікують загальної зwyжки цін навіть тоді, коли б політична міжнародня ситуація залишилась дальше в тепер. напруженні.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК.

Минулого тижня „Ек. Огляд" не появився з приводу свята. Тому щойно сьогодні справляємо дві важніші друкарські помилки в статті В. Несторовича „Чужий тоталізм і наше господарство" (двв. різдвяне число „Діла"). Перша: замість „державного **інтервенціонізму**" надруковано „державного інтернаціоналізму", отже в цілости має бути: „коли читаємо полемічні дискусії консервативного „Часу" й ozонівської „Газети Польської" на тему державного **інтервенціонізму** й етатизму..." Друга помилка є в нотці, де замість **сталінізм** надруковано тоталізм. При згадці про комунізм і фашизм автор написав: „Тут ріжниці вельми дуже поважні, починаючи від комуністичної безклясовости, яку ніби то заїдною сьогоднішній **сталінізм**".

Економічний огляд.

Український індивідуальний промисел на новому етапі організаційної праці.

ЗНЕСЕННЯ „КОНКУРЕНЦІЙНОЇ КЛЯВЗУЛІ“ В „ГРУПІ ПРОМИСЛОВЦІВ“. — ЗА ТІСНІШУ СПІВПРАЦЮ. — ПІДГОТОВА КОНГРЕСУ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ І ПРОМИСЛОВЦІВ.

У двотижневику „Торговля і Промисл“ з 15. січня ц. р. появилась велика стаття голови „Групи Промисловців“ при „Союзі Українських Купців“ у Львові, інж. Ю. Крохмалюка, де широко представлена потреба організаційного зосередження українського промислу.

Згадана „Ґрупа“ зберігала досі — як каже автор статті — зобовязання, затягнене ще в колишній „Промисловій Раді“, дотично нових українських підприємств, конкуренційних для вже істнуючих у нас промислових станиць. Ця т. зв. „конкуренційна клявзуля“ мала в „Ґрупі“ своїх прихильників і своїх противників, а її істнування спричинювало нераз парадоксальні ситуації. Виміна поглядів і реальний кількалітній досвід та покращання збутової конюнктури вирішили **конечність усунути „конкуренційну клявзулю“**. Глибоко і річево передумана проблема найшла свою розвязку на Загальних Зборах „Групи“ в грудні 1937 р. — **Збори приняли постанову, що членом „Групи Промисловців“ може стати кожний український промисловець, якого прийме СУК і Виділ „Групи“.**

Нема ніякого сумніву, що ця подія — як слушно завважує інж. Крохмалюк — причиниться до очищення атмосфери серед українських промисловців. „Ґрупа“ — хоч істнує розмірно недовго — має свої заслуги, проте зможе вона розвинути свою діяльність у цілій ширині, коли не буде ніодного індивідуального промисловця в нашому господарському середовищі, який стояв би осторонь цього орґанізаційного ядра. Тільки тісною співпрацею можна переконати українське громадянство про вагу обороту рідним товаром у нашому національному господарстві. Тільки тісною співпрацею можна ще підтягнути промисловця до його вищої ролі в господарському житті українського народу, як роля тільки бездушної перерібки сирівцю на готовий виріб. І врешті тільки при помочі тісної співпраці можна буде розвиток українського промислу спрямувати в русло доцільности та притупити вістря боротьби за суто-особисті інтереси.

„Не може бути в нас місця для розбіжности інтересів між собою. Є лиш розбіжність інтересів українських і чужих.“

Крім індивідуального українського промислу істнує ще й наш кооперативний промисл. Він — як це вже відомо читачам „Діла“ — готовиться теж до ще інтенсивнішої праці, до чого має чимало причинитись збирання на „Фонд Господарської Розбудови“. Очевидно, що завдання, які ставить собі „Група Промисловців“ при СУК у Львові, вимагають, щоб між обома фірмами рідного нашого промислу був діловий контакт. У своїй статті інж. Крохмалюк пише на тему такого контакту ось-що:

„Слід зазначити, що співпраця кооперативного промислу з „Групою“, завдяки поглибленню взаємних відносин і особистим зустрічам затіснюється у користь цілого українського промислу. Зичливі взаємини дають далекойдучі можливости співпраці. Бо засадничих ріжниць між нами нема і бути не може. Є лише помітне ще деяке ослаблення взаїмних відносин, як останок ріжниці думок зперед двох років.“

Врешті голова „Групи“ висказує надію, що проєктований Конґрес українського купецтва і промислу багато нового внесе в методи праці зорганізованих промисловців. Плян праці та її цілі будуть усе такі, як їх вимагатимуть українські господарські інтереси.

Для інформації читачів „Діла“ зазначимо, що скликання **Конґресу** українських купців і промисловців у цьому році в засаді вже вирішене. В цьому році сходяться важні роковини: **500-ліття святоюрських ярмарків і 15-ліття „Союзу Українських Купців“ у Львові.** Одно і друге хоче наш приватно-господарський світ гідно відсвяткувати і в програмі є саме згаданий Конгрес.

За господарську розбудову Сх. Галичини.

НЕДАЛЕКА ІНАВГУРАЦІЯ „ГОСПОДАРСЬКОЇ РАДИ СХ. ГАЛИЧИНИ“. — ПОСТУЛЯТИ ПОЛЬСЬКИХ ГОСПОДАРСЬКИХ КОЛ У ЗВЯЗКУ З МОЖЛИВОСТЯМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВОЮ СХ. ГАЛИЧИНИ.

Як довідується „Польська Газета Гандльова“ — відсоткова кількаразово інавгурація „Госп. Ради Сх. Галичини (в оригіналі Сх. „Малопольщі“) відбудеться **невідкличнe** 5. і 6. лютого ц. р. у Львові. Ця Рада є ідеєю воєводи А. Білика. Організаційному комітетові проводить дир. Л. Маковський.

На інавгурацію приїде також кількох визначних членів уряду на чолі з віцепрем. Квятковським. Візьмуть вони після того участь у святочному отворенні нової цукроварні „Поділля“ в Березовиці Вел.

Інавгурація Ради — пише згадана газета — буде **великою подією** в житті Сх. Галичини. **Як постійна інституція** — Госп. Рада сповнятиме поважне завдання, безупинно збуджуючи промислову ініціятиву для дальшого господарського розвою всіх трьох воєвідств. Сподіються, що на свято відкриття Ради зїдеться до Львова багато господарських представників і діячів з цілого краю“.

У звязку з тим варто познайомитися з економічними домаганнями, що їх висувають польські економічні кола. Представник їх „Дзєннік Польскі“, якого вважають органом зближеним до львівського воєвідства. В числі з 16. п. м. читаємо там по короткому вступу ось-що:

„Хоч господарського положення Сх. Галичини не можна вважати за корисніше від положення інших воєвідств, є воно навіть подекуди доволі важке — проте істнують великі продукційні можливости для пром. підприємств, великих і малих.

Потрібна є передусім енергія в діланні і заспокоєння найважніших домагань. До розвою госп. життя потрібні є добрі дороги з тривкими поверхнями. Госп. кола устійнили **конечність доброї комунікації** і ставлять вимоги на ось-таких шосах: Львів — Стрий — Дрогобич, Стрий — Моршин, Дрогобич — Трускавець, Львів — Яворів, Львів — Хороків, Хороків — Станиславів — Коломия — Косів, Львів — Краків у найкоротшому відношенні, Львів — Тернопіль і Львів у напрямі Вильна.

Серед постулятів, що їх висувають госп. кола, зокрема вимагають покликати до життя **кредитовий інститут**, який зосереджував би в своїх руках цілість кредитових справ для промислу, ремесла і торговлі. Ці кола з натиском зазначують, що істнуючі раніше організації, які зосереджували кредитову поміч на більшу скалю, або втратили свій самостійний характер, а їх капітал перелляли центральні організації, або перестали істнувати. Тому є проєкт, щоб одній з істнуючих інституцій признати широку компетенцію в обсягу коротко- і довгореченцевих кредитів, як теж банкових операцій.

В першій черзі повинні дістати кредит — пише дальше „Дзєннік Польскі“ — ті польські підприємства, які з трудом утримують рух у своїх варстатах праці, очевидно після провірення життєздатности цих варстатів.

Цілий ряд галузей промислу, ремесла і торговлі має здорові основи і запевнений розвиток — чекає тільки на кредитову поміч і то розмірно невелику.

Висувають конечність кредитової помочі, переважно короткореченцевої, для тих підприємств, що можуть виказатись замовленнями на військові доставки.

Окрему групу кредитових постулятів у Сх. Галичині представляє **розбудова живців, кліматичних станцій і готелярського промислу**. З цими можливостями вяжеться використання мінеральних джерел, які мають велику вартість.

Господарські кола — кінчить газета — починають тепер конкретно ставити постуляти в напрямі госп. розбудови Сх. Галичини. Заповідь творення **нової госп. округи** на терені Сх. Галичини викликує оживлену дискусію і будить оправдані надії на терені південно-східних земель“.

Такі то інформації подає польська преса. Покищо **невідомо** хто і в якому чисельному відношенні заступатиме в „Госп. Раді“ економічні інтереси українського населення, *себто* **інтереси більшости населення** тих земель, що їх *обняти хоче* згадана „Рада“ своєю діяльністю. Недалекий речинець її інавгурації принесе розвязку цього цікавого для нас питання. **Н.**

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО“!

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

НАША ГОСПОДАРСЬКА ПРЕСА

Стан господарської преси не тільки **втриманий** і нас у новому році, але ще й збагатився новим місячником п. н. **„Кредитова кооперація“**. Має він на днях появитись. З найновіших випусків господарської преси згадаємо:

„Технічні Вісти“ ч. 1 за січень. Є це з назви технічний журнал, але зі змісту — господарський. Ми вже зазначили свого часу, що редакція його перейшла на **промислові позиції**, достосовані до потреб нашого практичного життя і рахує на читача не тільки з інжинірських кол, але теж із загально-громадських. Втримання цієї позиції заповідає редакція в передовиці січневого числа. Цікавий, живий зміст заслуговує дійсно на те, щоб журнал здобув собі серед нашого громадянства активних симпатиків.

„Торговля і Промисл“ прийняла з новим роком на себе нові обовязки: бути також **для українських ремісників** пресовим органом до часу, поки зорганізоване ремісництво не здобудеться на самостійний часопис. В обох цьогорічних числах (з 1. і 15. січня) поміщений уже матеріял, що обговорює справи ремісників.

„Кооперативна Республика“ зачала своїм січневим випуском 11. рік свого істнування. В літературному додатку заповідає редакція друк праці проф. Ш. Жіда **„Солідарність“**.

„Господарсько-Кооперативний Часопис“ появився в цьому році в новій обгортці в графічному оформленні М. Бутовича. Щораз численніші ілюстрації дуже оживлюють зміст популярного органу нашої кооперації.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ГОСПОДАРСЬКА ВСЯЧИНА.

— Цифри, подані в найновішій публікації Держ. Інституту в Пулавах „Положення сільських господарств у 1936-37 р.“, стверджують, що **покупна сила на селі зросла в р. 1937** як у ділянці сільсько-госп. потреб, так і в домашніх буджетах хліборобів.

— Новий масовий тижневик Озону **„Всеь Польска“** (ч. 2) гаряче пропагує конечність розбудови **польської кооперації** по селах.

— У краківському воєвідстві почалась акція організування **беззвідсоткових кас для хліборобів.** На днях покликано до життя окрему інституцію з інж. Вольоном на чолі. Є поголоски, що вона дістане державний беззвідсотковий кредит у висоті пів міліона.

— Згідно з постановою Екон. Комітету Міністрів урухомлено **кредити під застав худоби** в подвійній формі: заставній (до 10 штук худоби) і реєстровий (понад 10 штук). Кредит 75% вартости худоби є векслевий, на 5—6 місяців і на 6% в річному відношенні.

— **Біланс заграничної торговлі Польщі** за рік 1937 замкнений **пасивним сальдом** у квоті 61.761 тисяч зол. Та це не відбилось на запасах золота і дев'із у Польськім Банку, бо вони на ультімо 1937 р. зросли на ок. 48 міліонів у порівнянні до кінця 1936 р. Причина того: клірінгові умови. Пасивні сальда клірінгів мають бути вирівнані товаровим обміном.

— **Велике зацікавлення** і численні коментарі у звязку з конґресом умових працівників у Варшаві викликали заяви організаторів конгресу про те, що умові працівники в Польщі є за пляновим господарством.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ЗАПОВІДЖЕНЕ ОЖИВЛЕНЕ ЗБРОЄННЯ ПІДВИЩУЄ ЦІНИ.

Положення на товарових ринках і на грошевих біржах поправилось, хоч госп. кола льондонської Сіті все ще нарікають на занадто малі обороти на ринку і їх повільний зріст після загальмування зниженого процесу. Вісти про збільшення зброєння, особливо про розширення програми морських зброєнь, **збільшили зацікавлення сирівцями**, особливо в бранжах незалізних. Панує думка, що розширення програми зброєння буде в великому ступні рівнозначне з інфляцією, а через те вплив зброєння відчує ще сильніше ніж досі вся господарка. У звязку з цим очікують загальної знижки цін навіть тоді, колиб політична міжнародня ситуація залишилась дальше в тепер. напруженні.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК.

Минулого тижня „Ек. Огляд“ не появився з приводу свята. Тому щойно сьогодні справляємо дві важніші друкарські помилки в статті В. Несторовича „Чужий тоталізм і наше господарство“ (див. різдвяне число „Діла“). Перша: замість „державного **інтервенціонізму**“ надруковано „державного інтернаціоналізму“, отже в цілости має бути: „коли читаємо полемічні дискусії консервативного „Часу“ й озонівської „Газети Польської“ на тему державного **інтервенціонізму** й етатизму...“ Друга помилка є в нотці, де замість **сталінізм** надруковано тоталізм. При згадці про комунізм і фашизм автор написав: „Тут різниці всеж дуже поважні, починаючи від комуністичної безглуздости, аж ніби то здійснює сьогоднішній **сталінізм**“

Сторінка без політики.

Феномен з Уральщини.

В малому містечку Уральську на півночі Росії у 80-их роках минулого століття народилася в подружжі Черновичових здорова й гарна донька, яку назвали Ганною.

Дитина розвивалася зовсім правильно і коли гарна Ганна мала 19 літ, вийшла вона замуж, але небавом розійшлася з чоловіком і знову замешкала з батьками. Молоденька розвідка охоче вчащала з батьками на ріжні вечірки, танці, її краса й дотеп розбили серце не одному молодцеві.

30-літнє дівча.

Так пройшло десять літ. Товаришки Ганни звернули увагу на те, що ні лице ні її постать не змінюється — ні одна зморщинка не псувала личка Ганни, вона виглядала так само, як тоді, коли мала 18 літ. Автім, це ще ніяке чудо, коли жінка в 30 літ виглядає на десять літ молодша.

Пройшло ще 8 літ. Підчас одної своєї подорожі до далеких свояків познайомилася Ганна з гарним, молодим та заможним хлопцем, який, очарований її красою, просив її руки, одночасно питаючись, чи вона має вже повних 18 літ, тому, що в іншому випадку треба булоб просити у відповідних чинників дозволу на шлюб.

Ганна, що мала вже близько 40 літ — не поінформувала, очевидно, як завжди жінка, нареченого про свій вік, одначе тому, що була дуже забобонна й не розуміла, чим пояснити свою невянучу красу, звернулася вона до лікарів, від яких ця справа дісталася до Москви.

Зацікавлення наукового світу.

Легенда про „вічну молодість" Ганни перейшла з Москви до Відня, Парижа й Берліна. В той саме час у Відні почалися досліди над впливом спеціяльних залов на розвиток і занепад людського організму. Отже дослідники прийшли до висновку, що у Черновичової йде саме про якусь надпродукцію таких залоз і вимагали, щоб вона приїхала до Відня для спеціяльних дослідів. Одначе Ганна не мала до такої далекої подорожі відваги, зате намовили її виїхати до Москви, звідки після багатьох дослідів над нею вислали її з черги до Букарешту. Чимало клопоту було при видачі паспорту — бож рішуче вражала ріжниця між датою її народин і її світлиною.

Відомий французький портретист Пер ля Фоссе просить Ганну, щоб вона стала йому моделькою до відомого образу „життя зачинається в 40 літ" — картина та її назва, стали відомі майже в цілому світі.

А за той час Ганна осягнула вже 50 літ. Її чоловік помер і вона вийшла замуж за 22-літнього молодика та сама не виглядала при ньому більш як на 20 літню дівчину. Вона захоплювалася спортом — між іншим виграла вона при перегонах на ріці Урал, допливши перша в холодний осінній день до мети.

Та небавом, не дочекавшися висліду дискусій лікарів, з яких одна частина пояснювала „молодість" Ганни діяльністю спеціяльних залоз, друга частина — впливом радіоактивного чинника в її організмі — Ганна несподівано вмирає, занедужавши на запалення легенів.

І смерть не розвязала загадки.

Московський університет пропонував молодому вдівцеві величезні гроші за тіло небіжки. Та він відмовився — запротестував проти того також цілий Уральськ, що так гордився своєю гарною землячкою, і уладив їй пишний похорон, при чому Ганну дослівно засипали квітами.

Пройшов місяць і світ поволи забув про „вічно-молоду" Ганну Черновичову. Але не забув про неї науковий світ — врешті переведено ексгумацію тлінних останків Ганни і тоді всіх знову здивувало дивне явище — тіло Ганни Черновичової зовсім не було знищене розкладовим процесом.

Ні смерть ні земля не могли знищити її краси, яка залишилася такою сомою загадкою, якою була за життя.

——o——

Жінка в еспанському війську.

Тяжку добу переживає сьогодні Еспанія — ця роскішна, повна пристрастей та одночасно нещасна країна, якої територію доля вибрала собі для двобою двох знаних нині в Европі течій — націоналізму й комунізму.

Ціла Европа з величезним напруженням і зацікавленням слідкує за вислідом цієї війни й бере в ній збройну та фінансову участь, всупереч ріжним актам про неінтервенцію.

Важко собі уявити, що в цій гром. війні беруть активну участь теж жінки і то не в ролі доглядачок ранених вояків, не як чинник, що повинен усе злагіднювати, ні, — вони стають до бою рука в руку з мужчинами на барикадах і в окопах.

Чорноока Кармен, яку ми залюбки уявляємо собі з піснею на устах, з червоною рожею в блискучих зубах, розтанцьовану і веселу — бється вже нині нарівні з мужчинами і її участь в боях може ще більше розпалює пристрасти та робить ці бої ще запекліші й завзятіші. Сама Катальонія нараховувала кілька тисяч жінок, що працювали в міліції (для догляду над їхніми дітьми уряджено спеціяльні дитячі оселі).

Майже всі жінки, що добровільно записуються до війська, просять вислати їх на фронт та головний секретаріят, в якому владу виконує 5 жінок, лишає частину в запіллі, решту по залагодженні формальностей, відсилає, залежно від приділу до короткоречинцевих „відділів вправ" піхоти, артилерії або летунства. У летунстві літають вони як обсерваторки, хоч є серед них теж кілька самостійних летунок, які мають відбутий вже передтим летунський курс.

Темпераментна еспанка стрясла накинену їй віками пасивність і — замісць слухати серенаду коханого зпоза закратованого віконця, слухає тепер серенаду гарматніх бомб і скорострілів

Йошівара — місто ґейш.

Минулого року майнула в часописах вістка, що японський уряд рішив зліквідувати розривкову місцевість Йошівару, яка до трьох літ має зникнути з лиця землі.

Йошівара — місто ґейш — цих роскішних, ніжних, мов квіти, перлин Японії. Не було туриста, який перебуваючи в Японії, не відвідав би цього міста.

Початок Йошівари.

Як повстала Йошівара? Японія від давніх часів мала надпродукцію дівчат. При кінці XVI. віку починається торговля дівчатами — батьки везуть їх до міст, де продають їх, як худобу — часом по неймовірно низьких цінах. В той-же час зявляються цілі банди „мисливих", які викрадають дівчат з дому і пізніше самі продають їх по містах.

Голодні, виснажені морально й фізично, скитаються ці діти (бо часом вже дівчина від 8—12 літ стає предметом торгу) з міста до міста

Обурені батьки — деяким із них йде найбільше про те, що висовгнувся їм із рук легкий зарібок від торговлі доньками, протестують все чимраз голосніше і врешті подають формальну скаргу до володаря Інзаємона, який у відповідь на цю жалобу створює в 1650 р. спеціяльну державну поліцію, яка має переслідувати такі банди й визволювати дівчат.

І справді — сотні нещасливих дівчат врятовано, але тоді уряд станув перед проблемою — що далі робити з тими, морально занедбаними, дівчатами, які відвикли від важкої праці, та привикли до деяких вигод і сибаритства

Квіти на „шуваровім полі".

Отже Інзаємон відділює їм близько Токіо площу — 7 гектарів землі зарослої шуваром (очевидно шувар вирізали) і на очищеному полі збудували кілька сотень маленьких легких бамбусових хатинок. Так повстала Йошівара — це слово означає „шуварове поле".

Згодом до Йошівари починають напливати теж дівчата з інтелігентських кол, гнані матеріяльними недостатками, іноді приневолені бувають вони жорстоким лихварям заробляти у Йошівварі на сплату боргів батька.

Густо-часто в „чайному домику" можна зустріти поруч звичайної мало-освіченої проститутки, дівчину, яка знає кілька европейських мов, прекрасно грає на ріжних інструментах, співає, танцює, добре розуміється на поезії та часом і сама пише поезії.

Духовий центр Японії.

З ходом століть Йошівара стає духовим осередком Японії. Там сходяться часом політики на дискусії, в яких нерідко живу участь беруть їх культурні приятельки; там переводять торговельні трансакції; поети і мистці шукають там мотивів для своєї творчости.

Нерідко якийсь високопоставлений урядовець, познайомившись в Йошіварі з гейшою, — жениться пізніше з нею і ніхто цьому не дивується, бож ці богині поезії й любови славні не тільки своєю красою, але й елеганцією, рафінованістю, дотепом.

Підчас землетрусу у 1923 р. в Токіо вогонь захопив бамбусові домики в Йошіварі і в пожежі загинуло к. 3.000 ґейш.

Йошівару доволі швидко відновили, ґейші дістали права, про які ще недавно не могли навіть мріяти. В першу чергу дістали вони дозвіл покинути Йошівару — навіть в такім випадку, якби не сплатили ще лихварям боргу своїх батьків — бо здебільша дівчата дістаються до Йошівари саме для сплачення таких боргів.

Довгі літа Йошівара належала до Токіо, яке не могло без неї обійтися, так як без денного світла. Широкі кола японського громадянства не можуть повірити в те, що вона має за 3 роки перестати іствувати.

——

ЩО БУЛО БИ, ЯК БИ...

Це не відома товариська гра, яка починається від слів „Що було би, якби?", але питання, що схвилювало недавно астрономів з нагоди планети Реймунда, яка на „волосок" минула нашу землю. Що сталось би, якби ця планета зударилася була з нашою землею?

Погляди вчених поділені. Варт було би усім яким поглядам приглянутися.

Всі згідні в тому, що катастрофа була б безприкладна, якщо „небесний гість" величини 4 км. у промірі впав би на сушу. Ліонський професор Метеніє каже, що пів Франції згинуло би, якби саме їй судилося стати жертвою. Потрясення, сила зудару, жар, що витворився би при зударі — все те булоб у таких велетенських розмірах, що просто важко собі уявити. За цілу історію людства нічого такого ще не трапилося.

Інші вчені кажуть, що „заяви про кінець світу доволі перебільшені". Всеж таки, коли той небесний „відломок" упав до океану, то счинилась би тоді така буря, що всі кораблі фльоти, де вони тоді не знаходились би, згинули би у морських вирах. Велитенські хвилі, які повстали би підчас упадку комети, чи як там планети, змилиб надбережні місцевости, як пушинки.

Комета „спізнилася" на 5 і пів години і до „стрічі" не прийшло. Найбільше жалують за тим аматори сензації та люди, які шукають глибоких потрясень та емоційних переживань.

——

НАЙНОВІША МОДА В АМЕРИЦІ.

Ексцентрична Америка має — очевидно не для звичайних смертників, але для тих щасливих, що можуть собі дозволити навіть на найдорожчі забаганки моди — ще одну новинку: жіночі черевики зі шкіри золотої рибки.

Золота рибка, що досі була хіба прикрасою акваріїв, має буцімто дуже придатну шкіру (тільки може трохи за дорогу) для жіночих черевиків головно тому, що вона незвичайно еластична і не пропускає води. Остання прикмета хоч не має такого вже великого значіння — бо чи прийшлоб на думку ходити в них до води?

Шкіра цих черевичків, каже реклама, є незвичайно мягка й ніжна. Не треба її чистити тяжким кремом лише чистять її ніжною спеціяльною щіточкою та миють спеціяльною дининою.

ОТТАК СОБІ.

Стареча любов, як осіннє сонце: світить, але не гріє.

•

Вік жінки, яка всіх критикує, називаємо критичним віком

Літературна нагорода на 1937 р.

I.

КОМУНІКАТ ЖЮРІ ТОПІЖ-У.

Жюрі, вибране Радою Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка для призначення трьох літературних нагород за найкращі твори, видані у 1937 р., на свому засіданні дня 18. січня 1938. р. рішило одноголосно призначити:

Першу нагороду Юрієві Косачеві за три збірки оповідань „Чарівна Україна", „Клубок Аріядни" і „Тринацята чота".

Замісць другої нагороди жюрі відзначило книжку І. Борщака „Наполеон і Україна" з огляду на винятковї літературні прикмети в цій історичній праці.

Третю нагороду призначило Натал Лівицькій-Холодній за збірку поезій „Сім літер".

Львів, 18. січня 1938.

Василь Щурат — голова, Микола Матіїв-Мельник, Евген Ю. Пеленський, Володимир Радзикевич, Михайло Рудницький — члени.

II.

КОМУНІКАТ ЖЮРІ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ НАГОРОДИ ІМ. ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА ЗА НАЙКРАЩУ ПОВІСТЬ У 1937. Р.

Жюрі для визначення літературної нагороди ім. В. Стефаника, уфундованої українцями міста Торонто в Канаді за найкращу повість у 1937. р., видруковану на українських землях та на еміграції, одноголосно признало за найкращу повість у 1937. р. твір **Галини Журби „РЕВОЛЮЦІЯ ЙДЕ"** та рішило звернутись до Ради ТОПІЖ дати згадану нагороду авторці цієї повісти.

Львів, 21. січня 1938.

В. Сімович — голова; **Гр. Лужницький, В. Софронів-Левицький** — члени.

III.

КОМУНІКАТ РАДИ ТОПІЖ-У.

Рада ТОПІЖ-у на свому засіданні 21. січня 1938. прийняла до відома рішення одного і другого жюрі і за відзначені твори призначила такі грошеві нагороди:

П. Юрієві Косачеві 600 зол., п. Ількові Борщакові 400 зол. і п. Наталі Лівицькій-Холодній 300 зол.

Нагороду ім В. Стефаника міста Торонта в Канаді п. Галині Журбі — 75 дол. канад.

Львів, 22. січня 1938.

ЗА РАДУ Т-ВА:

Роман Купчинський, голова. **Іван Кедрин**, секретар.

•

НА ЛІТЕРАТУРНИЙ ФОНД 1937. Р.

зложили дальші жертви: О. Левицька і С-ка (фабр. Елегант), Львів 50 зол., Т-во „Просвіта", Львів 50 зол., „Видавництво Українська Преса", Львів 50 зол., Видавнича Спілка „Діло", Львів 50 зол., Т-во Сільський Господар, Львів 10 зол., Мих. Терлецький, Львів 50 зол., кооп. „Суспільний Промисл", Львів 50 зол., Центробанк, Львів 50 зол.

Рада Т-ва складає всім Жертводавцям щиру подяку; просить складати дальші грошеві жертви на адресу: Центробанк, Львів, вул. 3. Мая, з дописною: „Літературний Фонд".

АРЕШТУВАЛИ Ц. К. КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ В ПОРТУГАЛІЇ.

В Ліссабоні поліція арештувала цілий Центральний Комітет Комуністичної Партії Португалії за винятком одного лікаря, який утік. Сподіються дальших арештувань.

Недопущений доказ правди в обороні „Діла".

СПРАВА ЗДОГАДНИХ „СУБВЕНЦІЙ" „ДІЛА".

У „Русскому Голосі" з 28. листопада 1937. появилась за підписом п. Ганасевича стаття, в якій м. і. були „ревеляції" про субвенції для „Діла": „Діло" — мовляв — має 13.000 зол. власних капіталів зате 224.000 зол. довгів; тайну істнування „Діла" читачі „Русского Голоса" могли вияснити собі на підставі іншого місця тієї статті так, що „Діло" дістає субвенції з церковних фондів, і то тих, які повстали з парцеляції церковних ґрунтів.

Редакція „Діла" зареагувала на це відповіддю п. н. **„Клевета і брехня"** у числі з 28-го листопада м. р. Пан Ганасевич почув себе ображеним, що йому закидають клевету і брехню та заскаржив відповідального редактора „Діла" др. О. Костика за знеславлення зі ст. 255, § 1. к. к. Дотична розправа відбулася 20. ц. м. перед окружним судом у Львові. Судив суддя п. Льорер, заступав відп. ред. „Діла" адв. д-р О. Суховерський.

Оборона заявила, що обвинувачений особисто непричасний, бо тієї замітки в „Ділі" не писав і про неї не знав. Однак тому, що „Діло" жадних субвенцій **не діставало і не дістає** обвинувачений **готов перевести доказ правди. У** письменному спротиві оборона навела точні докази на підставі затвердженого Ревіз. Союзом білянсу Вид. Спілки „Діло" та на правду своїх слів подавала однаково свідка-бухгальтера, як також документарні дані.

Суддя станув на формальному ґрунті: тому, що обвинувачений сам особисто інкримінованої замітки не писав, не може переводити доказу правди щодо її слушности. Тому засудив його за **пресовий** проступок на гриву 50 золотих і кошти. Таким робом **мериторично** щодо згаданих субвенцій для „Діла" і його маєткового стану справа взагалі не підлягала розглядові. Тому, що оборона стоїть далі на становищі, що **може перевести доказ правди** — внесла проти присуду апеляцію.

Таким робом „Слово Народове", яке злорадісно у нинішньому числі великим друком голосить, що „Діло" „було субвенціоноване з церковних фондів", — накручує на свій лад присуд у вчорашній розправі, бо ані доказу на це не переведено, ані сам присуд, що спирався на формальних мотивах, не є правосильний.

Мін. Понятовський в огні критики.

Дня 20. ц. м. буджетова комісія сойму радила над буджетом міністерства хліборобства і земельних реформ.

Політику міністра Понятовського піддав критиці вже референт буджету пос. Собчик, відтак атакував її в гострий спосіб східньо-галицький поміщик, пос. Закліка, який під кінець своїх міркувань заявив, що голосуватиме проти преліминаря буджету міністерства хліборобства.

Від УПР. промовляв **пос. З. Пеленський**, який обговорив політику м-ства у відношенні до українців і подав до відома, що українські посли голосуватимуть проти буджету м-ства хліборобства і зем. реформ.

Дискусія протягнулася далеко поза північ. У соймових кулюарах кружляла чутка, що противники мін. Понятовського зголосять внесок у справі відкинення буджетового преліминаря м-ства хліборобства і земельних реформ.

Перед новими виборами до румунських самоуправних органів.

Вибори до громадських рад відбудуться між 25. лютим і 1. квітнем, по черзі в поодиноких департаментах.

Король розвязав ради рільничих і промислово-торговельних палат. Вибори відбудуться до 4 місяців — до того часу палатами кермуватимуть тимчасові комісії.

Алькоголь і тютюн спиняють умовий розвиток людини.

Відозви й комунікати.

ТРЕБА ПРОВІДНИЦЬ ДО ДИТЯЧИХ САДКІВ.

Вписуйтесь на курс провідниць!

Дитячі садки здобувають у нас право громадянства. Корисну діяльність дитячих садків над дітьми в дошкільному віці ствердила і признала шкільна влада. Вслід за тим Кураторія ЛШО з 2. січня 1935 ч. І. 35006/34 звернулася до шкільних інспекторів, щоби „при творенні дитячих садків не утруднювали гуманітарним установам їх важкої добродійної праці"

В минулому році число дитячих садків зросло з 655 на 788. Число дітей у дитячих садках зросло в мин. році з 25. 482 на 29.885. На кошти удержання тих дитячих садків виложило громадянство 157.620 зол. Це наглядний доказ, скільки ваги привязує нарід до дитячих садків і як не жалує на них гроша.

Великою перепоною у творенні нових дитячих садків була м і. і недостача вишколених провідниць. Щоб доповнити кадри провідниць, **Головна Управа РШ відкриває курс провідниць** дитячих садків у Львові з днем 1. березня 1938. р., який триватиме 6 тижнів та обійме всі потрібні теоретичні і практичні предмети.

Подання вносити просто до **Головної Управи Рідної Школи у Львові, вул. Сикстуська 46,** з долученням таких документів або їх відписів: 1) метрика уродження, 2) свідоцтво зрілости учительської семинарії, гімназії або рівнорядної школи, 3) лікарська посвідка здоровля, 4) поручення від Повітового Союзу Кружків (Повітового Кружка) РШ або іншої української повітової установи.

Речинець зголошень найдальше до 15. лютого 1938. р.

Оплата 20 зол.

Якщо не зголоситься найменше 20 учасниць, то курс не відбудеться і про це Головна Управа РШ повідомить зацікавлених.

Користайте з нагоди та у власному інтересі **вписуйтесь негайно на курс!** Таким чином чимало наших безробітних інтелігентних дівчат матиме змогу чесної і корисної праці та деякого заробітку.

Головна Управа Рідної Школи.

ДО ВСІХ ВИДІЛІВ ФІЛІЙ І ЧИТАЛЕНЬ „ПРОСВІТИ" У КРАЮ!

Канцелярія Т-ва „Просвіта" у Львові взиває всі Виділи філій і читалень „Просвіти" в краю подбати, щоб усі збіркові листи на „Дар Просвіті" і зібрані гроші були якнайскорше — найпізніше до дня 30. січня 1938. р. — відіслані до канцелярії Т-ва „Просвіта" (Львів, Ринок 10, І. поверх). Т-во „Просвіта" в найкоротшому часі мусить виготовити точне звідомлення з переведення цьогорічної збірки „Дару Просвіті" і подати до відома адміністраційної влади.

Канцелярія Т-ва „Просвіта".

Літературна нагорода на 1937 р.

I.

КОМУНІКАТ ЖЮРІ ТОПІЖ-У.

Жюрі, вибране Радою Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка для призначення трьох літературних нагород за найкращі твори, видані у 1937 р., на своєму засіданні дня 18. січня 1938. р. рішило одноголосно призначити:

Першу нагороду Юрієві Косачеві за три збірки оповідань „Чарівна Україна", „Клубок Аріядни" і „Тринацята чота".

Замісць другої нагороди жюрі відзначило книжку І. Борщака „Наполеон і Україна" з огляду на винятковї літературні прикмети в цій історичній праці.

Третю нагороду призначило Наталі Лівицькій-Холодній за збірку поезій „Сім літер".

Львів, 18. січня 1938.

Василь Щурат — голова. Микола Матіїв-Мельник, Евген Ю. Пеленський, Володимир Радзикевич, Михайло Рудницький — члени.

II.

КОМУНІКАТ ЖЮРІ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ НАГОРОДИ ІМ. ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА ЗА НАЙКРАЩУ ПОВІСТЬ У 1937. Р.

Жюрі для визначення літературної нагороди ім. В. Стефаника, уфундованої українцями міста Торонто в Канаді за найкращу повість у 1937. р., видруковану на українських землях та на еміграції, одноголосно признало за найкращу повість у 1937. р. твір **Галини Журби „РЕВОЛЮЦІЯ ЙДЕ"** та рішило звернутись до Ради ТОПІЖ дати згадану нагороду авторці цієї повісти.

Львів, 21. січня 1938.

В. Сімович — голова; **Гр. Лужницький, В. Софронів-Левицький** — члени.

III.

КОМУНІКАТ РАДИ ТОПІЖ-У.

Рада ТОПІЖ-у на своєму засіданні 21. січня 1938. прийняла до відома рішення одного і другого жюрі і за відзначені твори призначила такі грошеві нагороди:

П. Юрієві Косачеві 600 зол., п. Ількові Борщакові 400 зол. і п. Наталі Лівицькій-Холодній 300 зол.

Нагороду ім В. Стефаника міста Торонта в Канаді п. Галині Журбі — 75 дол. канад.

Львів, 22. січня 1938.

ЗА РАДУ Т-ВА:

Роман Купчинський, голова. **Іван Кедрин,** секретар.

•

НА ЛІТЕРАТУРНИЙ ФОНД 1937. Р.

зложили дальші жертви: О. Левицька і С-ка (фабр. Елеґант), Львів 50 зол., Т-во „Просвіта", Львів 50 зол., „Видавництво Українська Преса", Львів 50 зол., Видавнича Спілка „Діло", Львів 50 зол., Т-во Сільський Господар, Львів 10 зол., Мих. Терлецький, Львів 50 зол., кооп. „Суспільний Промисл", Львів 50 зол., Центробанк, Львів 50 зол.

Рада Т-ва складає всім Жертводавцям щиру подяку і просить складати дальші грошеві жертви на адресу: Центробанк. Львів, вул. 3. Мая, з допискою: „Літературний Фонд".

АРЕШТУВАЛИ Ц. К. КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ В ПОРТУҐАЛІЇ.

В Ліссабоні поліція арештувала цілий Центральний Комітет Комуністичної Партії Портуґалії за винятком одного лікаря, який утік. Сподіються дальших арештувань.

Відзви й комунікати.

ТРЕБА ПРОВІДНИЦЬ ДО ДИТЯЧИХ САДКІВ.

Вписуйтесь на курс провідниць!

Дитячі садки здобувають у нас право громадянства. Корисну діяльність дитячих садків над дітьми в дошкільному віці ствердила і признала шкільна влада. Вслід за тим Кураторія ЛШО з 2. січня 1935 ч. І. 35006/34 звернулася до шкільних інспекторів, щоби „при творенні дитячих садків не утруднювали гуманітарним установам їх важкої добродійної праці"

В минулому році число дитячих садків зросло з 655 на 788. Число дітей у дитячих садках зросло в мин. році з 25. 482 на 29.885. На кошти удержання тих дитячих садків виложило громадянство 157.620 зол. Це наглядний доказ, скільки ваги привязує нарід до дитячих садків і як не жалує на них гроша.

Великою перепоною у творенні нових дитячих сдків була м і. і недостача вишколених провідниць. Щоб доповнити кадри провідниць, **Головна Управа РШ відкриває курс провідниць дитячих садків у Львові з днем 1. березня 1938. р.,** який трівати́ме 6 тижнів та обійме всі потрібні теоретичні і практичні предмети.

Подання вносити просто до **Головної Управи Рідної Школи у Львові, вул. Сикстуська 46,** з долученням таких документів або їх відписів: 1) метрика уродження, 2) свідоцтво зрілости учительської семинарії, гімназії або рівнорядної школи, 3) лікарська посвідка здоровля, 4) поручення від Повітового Союзу Кружків (Повітового Кружка) РШ або іншої української повітової установи.

Речинець зголошень найдальше до 15. лютого 1938. р.

Оплата 20 зол.

Якщо не зголоситься найменше 20 учасниць, то курс не відбудеться і про це Головна Управа РШ повідомить зацікавлених.

Користайте з нагоди та у власному інтересі **вписуйтесь негайно на курс!** Таким чином чимало наших безробітних інтелігентних дівчат матиме змогу чесної і корисної праці та деякого заробітку.

Головна Управа Рідної Школи

ДО ВСІХ ВИДІЛІВ ФІЛІЙ І ЧИТАЛЕНЬ „ПРОСВІТИ" У КРАЮ!

Канцелярія Т-ва „Просвіта" у Львові взиває всі Виділи філій і читалень „Просвіти" в краю подбати, щоб усі збіркові листи на „Дар Просвіті" і зібрані гроші були якнайскорше — найпізніше до дня 30. січня 1938. р. — відіслані до канцелярії Т-ва „Просвіта" (Львів, Ринок 10. І. поверх). Т-во „Просвіта" в найкоротшому часі мусить виготовити точне звідомлення з переведення цьогорічної збірки „Дару Просвіті" і подати до відома адміністраційної влади.

Канцелярія Т-ва „Просвіта".

Недопущений доказ правди в обороні „Діла".

СПРАВА ЗДОГАДНИХ „СУБВЕНЦІЙ" „ДІЛА".

У „Русском Голосі" з 28. листопада 1937. появилась за підписом п. Ганасевича стаття, в якій м. і. були „ревеляції" про субвенції для „Діла": „Діло" — мовляв — має 13.000 зол. власних капіталів зате 224.000 зол. довгів; тайну іствування „Діла" читачі „Русского Голоса" могли вияснити собі на підставі іншого місця тієї статті так, що „Діло" дістає субвенції з церковних фондів, і то тих, які повстали з парцеляції церковних ґрунтів.

Редакція „Діла" зареаґувала на це відповіддю п. н. **„Клевета і брехня"** у числі з 28-го листопада м. р. Пан Ганасевич почув себе ображеним, що йому закидають клевету і брехню та заскаржив відповідального редактора „Діла" др. О. Костика за знеславлення зі ст. 255, § 1. к. к. Дотична розправа відбулася 20. ц. м. перед окружним судом у Львові. Судив суддя п Льоцер, заступав відп. ред. „Діла" адв. д-р О. Суховерський.

Оборона заявила, що обвинувачений особисто непричасний, бо тієї замітки в „Ділі" не писав і про неї не знав. Однак тому, що **„Діло" ніяких субвенцій не діставало і не дістає** обвинувачений **готов перевести доказ правди.** У письменному спротиві оборона навела точні докази на підставі затвердженого Ревіз. Союзом біляису Вид. Спілки „Діло" та на правду своїх слів подавала однаково свідка-бухгальтера, як також документарні дані.

Суддя станув на формальному ґрунті: тому, що обвинувачений сам особисто інкримінованої замітки не писав, не може переводити доказу правди щодо її слушности. Тому засудив його за **пресовий** проступок на грину 50 золотих і кошти. Таким робом **мериторично** щодо згаданих субвенцій для „Діла" і його маєткового стану справа взагалі не підлягала розглядові. Тому, що оборона стоїть далі на становищі, що **може перевести доказ правди** — внесла проти присуду апеляцію.

Таким робом „Слово Народове", яке злорадісно у нинішньому числі великим друком голосить, що „Діло" „було субвенціоноване з церковних фондів", — накручує на свій лад присуд у вчорашній розправі, бо ані доказу на це не переведено, ані сам присуд, що спирався на формальних мотивах, не є правосильний.

Мін. Понятовський в огні критики.

Дня 20. ц. м. буджетова комісія сойму радила над буджетом міністерства хліборобства і земельних реформ.

Політику міністра Понятовського піддав критиці вже референт буджету пос. Собчик, відтак атакував її в гострий спосіб східньо-галицький поміщик, пос. Закліка, який під кінець своїх міркувань заявив, що голосуватиме проти прелімінаря буджету міністерства хліборобства.

Від УПР. промовляв **пос. З. Пеленський,** який обговорив політику м-ства у відношенні до українців і подав до відома, що українські посли голосуватимуть проти буджету м-ства хліборобства і зем. реформ.

Дискусія протягнулася далеко поза північ. У соймових кулюарах кружляла чутка, що противники мін. Понятовського зголосять внесок у справі відкинення буджетового прелімінаря м-ства хліборобства і земельних реформ.

Перед новими виборами до румунських самоуправних орґанів.

Вибори до громадських рад відбудуться між 25. лютим і 1. квітнем, по черзі в поодиноких департаментах.

Король розвязав ради рільничих і промислово-торговельних палат. Вибори відбудуться до 4 місяців — до того часу палатами кермуватимуть тимчасові комісії.

Алькоголь і тютюн спиняють умовий розвиток людини.

В очікуванні міліона.

Вже небагато днів відділює нас від найбільш емоційної для кожного грача хвилини, коли буде рішатись доля головної вигри четвертої кляси — міліона золотих.

Тимчасом кожний день приносить нам відомости про вихід з кола більших або середніх вигр, які поважно підсилюють представників найріжнородніших суспільних кол у численних місцевостях краю.

І нпр. саме між власниками ч. 145912, на які впала одна з вигр 75.000 золотих є побіч одного духовного і техніка, п. **Марія Поспішна**, домашня працівниця з Варшави і **п. Антоній Рукавка**, малоземельний зпід Гарволіна. Легко додуматись, які можливости дасть п. Рукавкові виплачена йому сума 15.000 зол.; він зможе не лише впровадити уліпшення до свого господарства, але і побільшити його значно.

Велику поміч дістали чотири військові летуни, з п. плютоновим **А. Валансовичем** на чолі, бо на їх число 136518 впала вигра на 50.000 зол. Інші чвертки цього льосу зреалізували пп. **І. Стельмах** з Ожарова, **М. Ґмах** з Волковиска і **І. Вайцман** з Пилиці.

Цікавий, заразом дуже приємний випадок трапився п. Миколі Шуткові, що мешкає в Варшаві, при вул. Литовській ч. 11. А саме дістав він від свого приятеля п. Льончевського, студента, дарунок на ялинку у формі цілого льосу ч. 2840. І саме в біжучому тягненні четвертої кляси це число виграло 30.000 зол., отже вартість дарунку, який дістав п. Шутко, винесла 21.000 зол.

Можна йому позаздрити! Але замість позаздрити, ліпше засобитися в льос до першої кляси 41. льотерії, в якій, завдяки поділові льосів на пять частин і зредукуванні їх числа з 195 на 160 тисяч, шанси вигр є значно більші, ніж дотепер.

З концертової салі.

ПЯНІСТ ІГНАЦ ФРІДМАН.

Після приблизно десятилітньої відсутности явився на концертовій естраді міського театру у Львові (в четвер 20. ц. м.) світової слави пяніст Ігнац Фрідман. З Кракова родом, по фортепяновій культурі і смаку належить він до давньої віденської школи, якої головними представниками були в останніх часах Моріц Розенталь, Еміль Зауер і ін. Є це, так сказати, елегантний (іноді трохи солодкаво заправлений) бравурний стиль, що любується у староклясичній літературі (до вчасного, себто молодого Бетовена включно) з одного боку, з другого боку поклоняється романтичним потентатам фортепяну, як Ліст, Шопен, Шуман, зате виключає „тяжких" неоромантиків і модерністів із програми концертів.

Це обмеження ми бачили і в програмі Фрідмана, у якій всевладно і виключно царювали (побіч Шакони, Баха) Моцарт, Гуммель, Шуман і Шопен. Така ексклюзивність, яка могла би стати у пересічного пяніста небезпечною, у пяністів тої міри, що Фрідман, не разить, бо вони із своїми безмежними технічними й виразовими засобами та навіть „тріками" находять усе змогу добути з вічної краси Моцарта, Шопена чи Шумана щось нове та ним приковувати увагу слухачів.

Не зважаючи на некорисні акустичні умовини для фортепянових виступів салі Великого Театру, новий іструмент Безендорфера звучав на диво добре. **С. Л.**

НОВИНКИ.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурдела та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272—18. Початок викладів 15. лютого ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 2711 8—10

— **Ревія Мод** відбудеться в неділю 23. січня 1938 р. в год. 12-ій вполудне в салі „Маскота" (давніше „Скіа"), пасаж Міколяша (а не в салі театру Ріжнородностей). У програму Ревії входять 1, 3, 5, 7, 9, 11. Показ найновіших зразків модерних жіночих одягів. 2. „Мелянхолійний вальс" — музика А. Гольд — слова Я. Масляка — жіночий вокальний квартет „Богема" під проводом п. В. Балтаровича. 4. Лекція ґеографії — вокально-танкова продукція п. Стефи Стадниківної. 6. Менует — танок учениць школи проф. О. Суховерської. 8. „Іль бачіо". — Ардіті — сольовий спів п. І. Яросевич. 10. „А може так, а може ні" — муз. В. Балтаровича, слова Я. Масляка — жіночий вокальний квартет „Богема". 12. „Жінка" — мельо-декламація п. Стефи Стадниківної. — Моделі балевих, вечерових, візитових і спортових суконь та плащів і костюмів з робітні „Труду" під управою п. Елі Олесницької. Карти вступу в канцелярії „Труду", Ринок 39. 194 1—2

— **Карнавал іде!** Гарна пані не забуває підкреслити свій чар в українськім косметичнім інституті „Космо". Львів, Миколая 7. 4—20

— **Піяністка Дарія Гординська-Каранович**, що з незвичайним успіхом виступила перед мікрофоном львівського радія, дасть себе почути у власному концерті дня 4. лютого в год. 8-ій веч. у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка. У програмі твори виключно українських композиторів, переважно у нас ще не виконувані. Ближчі інформації пізніше. Дохід призначений Українському Комітетові допомоги безробітним при Т-ві „Сила". 198

— **Надзвичайні Загальні Збори** Т-ва „Медична Громада" відбудуться в пятницю 27. II. 1938 в год. 18-ій у домівці Т-ва при вул. Чарнецького 26/II. — **Виділ.** 197

— **Святочні сходини** з приводу 20-ліття проголошення самостійности Української Держави та 19-ліття проголошення соборности всіх українських земель відбудуться в суботу 22. ц. м. в кімнатах Краєвої Народньої Канцелярії у Львові (вул. Підвалля ч. 7, III. пов.). Початок: год. 18.

— **Виклад п. н. „Відродження католицизму у Франції"** (обсервації і враження з подорожі) проф. М. Чубатого відбудеться в неділю 23-го січня ц. р. в салі „Української Бесіди" при вул. Рутовського 22. Початок: год. 6. веч.

— **Найближчі українські авдиції у львівському радіо.** В суботу 22. ц. м. передаватиме львівська радіостанція в год. 16.15—16.50 на всі радіостації Польщі концерт хору **Дм. Котка**, у якім ввійдуть такі твори: Лисенко: Різдвяна псальма, Ой, у саду, та павочка ходить, Стеценка, Через поле широкеє — Котка, Ой, видно село — Людкевича, Колись дівчино мила і Накрила нічка — Гайворонського, Гуцульський аркан, Верховино, Ставок заснув, врешті гуцульські пісні в обрібці Котка — Голі Карпати, Коло млина яворина, Постіль нам каміння. — В понеділок 24. ц. м. в рямцях літературної хвилини (год. 18.35—18.50) буде авдиція про творчість Б. І. Антонича, про якого відчит матиме **д-р Яр. Рудницький**. Відчит переплітатимуть рецитації творів поета у виконанні відомої нашої декляматорки **м-ра Ірини Гургули**. — У вівторок 25. ц. м. в год. 18.10—18.20 відчит **д-ра І. Свенціцького**: „Українське музейництво".

— **Театр ім. І. Тобілевича**, якого наше львівське громадянство не мало нагоди вже давно оглядати, дасть тільки дві вистави у Театрі Ріжнородностей у найближчий понеділок і вівторок. У понеділок побачимо песу І. Зубенка, зроблену на підставі студії І. Борщака про Гр. Орлика, у вівторок драму про Довбуша, нового автора.

— **Відчит про найновіші течії у французькому малярстві** матиме заходом Проф. Союзу Артистів Пластиків у Львові 26. січня п-і Т. Тишкевичева в год. 19-ій у салі Промислового Музею при вул. Гетьманській. Прелеґентка є маляркою.

— **Новий ректор львівського університету.** На засіданні делеґатів поодиноких виділів львівського університету вибрано одноголосно ректором проф. д-ра Едмунда Буляниду. Згідно з приписами цей вибір мусить затвердити ще міністр освіти і президент держави.

— **Важне для філій і читалень „Просвіта"** ... всіх публичних бібліотек. На внесений спро... Головного Виділу Т-ва „Просвіта" проти ко... фіскати коломийським окружним судом кни... ки під наголовком „Твори Амвросія Мет... ського і Миколи Костомарова", видання др... Накладом Товариства „Просвіта" у Льв... 1914. Руська Письменність IV., — той сам о... кружний суд до ч. справи III. 1. Пр. 16/36 ... знав себе невластивим до вирішування пово... конфіскати і передав справу до вирішення о... кружному судові у Львові як властивому. ... слідком цього аж до остаточного вирішен... справи львівським окружним судом вище ... дена книжка є вільна від конфіскати. — **Канцелярія Т-ва „Просвіта".**

— **Збірна виставка образів Чапського, Ш...ського і Водзіцької** відкрита щодень між ... 10—15 в новій домівці Союзу артистів плас... ків при Марійській площі ч. 9, І. пов.

— **Засідання Комісії національної** економ... **соціольоґії і статистики** буде в четвер, 27 ц. ... в год. 18. у бібліотеці НТШ. На порядку реф... рат д-ра В. Огоновського: Національна, со... яльна та професійна структура насел... Львова.

— **Протестаційний страйк** проголосили сту... денти академії закордонної торговлі у Льво... звязку з акцією технічної молоді спрямов... проти проєкту закону про титул інжен... Страйк проголошено на один день.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім т... ненні Державної Клясової Льотерії впали т... виграні: 10.000 зол. на ч. 177041; 5.000 зол. ... ч. 32359, 148648, 156963; 2.000 зол. на ч. 4... 10434, 24076, 30916, 40505, 43724, 53043, 5... 59038, 74590, 75683, 81216, 82109, 101025, 10... 138225, 158495, 160072, 1811911, 191459; 1... зол. на ч. 1797, 12440, 13555, 19242, 17... 24625, 52776 55923, 66205, 66353, 88804, ... 97406, 99936, 129899, 131956, 144659, 14... 152207, 156965, 160920, 171324, 171536, 18... 194816, 193277.

— **Латинська парохія в Косові** повстала ... останніх днях під проводом оо. Францішк... Парохом став кс. Евген Венґжин, що обняв т... опіку над каплицею в Жабю.

— **День 1. лютого у школах.** Міністр осв... розпорядив, щоб день 1-го лютого, в ... припадають іменини президента Іґнатія М... ціцького, був вільний від науки. Слід ... влаштувати богослуження і виклади про д... ність президента.

— **Не платити відступного.** Льокаторські ... ґанізації звертають увагу, що з огляду на ... ключення зпід охорони льокаторів ... опорожнених по 31. грудня при винайм... мешкань відступне не може мати ніякого ... дання. Відступне було подумане як свого р... еквівалент за охорону, яку давав льокатор... закон наємникам. Цей момент після 31. ... не грає ніякої ролі. Одночасно ще раз прига... ється, що мешкання опорожнені перед ... 1937. р., обняті дальше охороною льокат...

— **Чи ніс для табаки чи табака для носа?** ... залізничій стації в Сокалі зажадав на днях ... Б. білету їзди до двірця Львів-Підзамче. Г... по українськи, маючи до цього повне прав... це якийсь дуже молодий урядник відпов... української мови не розуміє і спитав кіль... зів: „доконд пан єдзє", дістаючи очевидно ... їнську відповідь. Скінчилося на тім, що ... мусів попросити якогось пасажира, щоби ... для нього бажаний білет. Повідомлений ... інцидент начальник стації адвигнув тільк... нами. Так обслуговують залізничі функ... своїх пасажирів на території з переваго... їнського населення.

— **Не пишіть до Совітів.** Польський „... ний Хрест" остерігає перед висилання... до свояків і знайомих у Совітах, тому, що ... стягають на адресатів небажані наслідк... теперішній політичній ситуації совітська ... пильно стежить за всякою кореспонд... ізза кордону і в результаті адресати ... на жорстокі репресії. Торкається це не ... листових посилок, але й грошевих ... одягових і т. п. Взагалі висилання ... посилок до Совітів стає поважною ... для свояків і знайомих.

— **За спроневірення поштових грошей** ... окружному суді у Львові відбулася ... проти Яна Щноби, грошевого листонош... спроневірив 1.020 зол., призначених на ... сімох переказів. Його засудили на ... вязниці.

— **Тайний дім розпусти** виперли ... мешканні розвідки Сари Бухгольц при ... вича ч. 17. у Львові. Як ствердила ... Бухгольцова шукала нажиток на ... Намовляла до розпусти гарні ... дилися в матеріяльних клопотах ...

чоловіки безробітні, лихо платні урядники і т. п. Від клієнтів мужчин брала винагороду 10—20 зол., а жінкам виплачувала з того 3—5 зол., забираючи решту собі. Поліція арештувала Бухгольцову, а її мешкання покищо запечатали.

— **Помер А. Кендзьор.** У Кракові помер у 57-му році життя Анджей Кендзьор, б. начальник меліораційного відділу в галицькому Краєвому Виділі, б. голова Самоврядного Виділу та б. міністр публичних робіт в уряді Вітоса. Покійний мав марку найкращого фахівця в меліораційних справах.

— **Людність Луцька.** Місто Луцьк 1-го січня ц. р. мало 41.680 мешканців. У тому було: римо-католиків 14.46, православних 6.774 осіб, єванг.-авгсбурського віроісповідання 1.111, мойсеєвого 18.325, караїмського 63, інших віроісповідань 561 осіб.

— **Споживчі крамниці будуть відчинені до 21-ої години вечором.** Досі споживчі крамниці могли бути відчинені тільки до 7-ої години вечором. Та життя вимагає, щоб ці крамниці були довше приступні для публики, головно для людей, що працюють довший час. У тій цілі розглядають проєкт, щоб споживчі крамниці були відчинені до 21-ої години з тим застереженням, що клієнтів обслуговалиб виключно власники крамниці, без помочі персоналу, так щоб не було колізій із законодавством праці.

— **Вкрали вагон яблок.** Варшавську поліцію повідомлено, що із складу овочів Казимира Рога у Львові вкрадено 10.000 кг. яблок. Злодії навантажили мішки з яблоками на два вантажні самоходи і рушили в напрямі Варшави. Окрадений повідомив поліцію, що крадіж зорганізував його спільник Іван Калинець.

— **Знайшли жертву лявіни.** Із туристичного захисту на Заросляку під Ворохтою повідомляють, що 20. ц. м. відкопали зпід снігу тіло Витовта Савіцького, урядовця дирекції державних лісів із Луцька, який погиб минулого тижня під сніговою лявіною. Над розкопанням лявіни працювало 20 вояків.

— **Хто такий Марушечко?** У звязку з арештуванням бандита Марушечка деякі часописи принесли вістку, що він є неправесним сином одного польського аристократа. Всупереч цьому „ІКЦ" довідується, що він неправесний син сільської робітниці в Корінниці, пов. Ярослав (померла в 1927 р.) та одного кубанського козака, що кватирував зі своїм полком у цьому селі підчас світової війни. Не маючи домової опіки, став уже молодим хлопцем волоцюгою, що мандрував по містах, а вкінці злодієм і бандитом.

— **Трагедія совітського дипльомата.** Совітський уряд приказав свому послові в Ослью Якубовичеві, щоб негайно вернувся до Москви, підозріваючи його в шпигунстві та співпраці з Троцьким. Коли Якубович не спішився з поворотом, його засудили заочно на смерть, а крім того повідомили, що розстріляють його двох синів у Москві, якщо батько не послухає приказу. Наслідком такої загрози Якубович вибрався до Москви і находиться вже у Стокгольмі. Воліє сам згинути, ніж допустити до розстрілу синів.

— **Хто торгує алькоголем?** З наказу румунського міністерства скарбу монопольна влада виготовила статистику реставрацій, шинків і корчем та походження їх власників. Із статистики виходить, що в черновецькому повіті є 774 вишинків алькоголю. По національности припадає на румунів 87 шинків, на поляків і німців 35, на українців 34, а на жидів 447. В самих Чернівцях є 50 шинкарів румунів, 22 поляки, 39 німців, 15 українців і 269 жидів. У малих містечках майже всі шинки в жидівських руках.

— **Інвазія мишей у Німеччині.** Частину Німеччини, а саме між Баварією і Зальцбургом навістила величезна скількість дивних мишей з жовтим комірцем і з білою смушкою на чересі. Ці миші перенесли повіни з лісів. Люди не можуть собі з ними дати ради. Майже всі коти погинули від споживання тих мишей. Думали, що гострі морози їх знищуть, але помилилися, бо скількість мишей, які роблять величезні шкоди, не зменшилася. Зоольоґічний інститут ствердив, що та порода мишей все жила в лісах Німеччини, але в дуже малій скількости.

— **Згинуло 47 осіб.** На основі урядового комунікату наслідком пожежі в колеґії Ст. Цеціент у Канаді втратило життя 47 осіб. Видобули тіла 23 осіб, а тіла 24 осіб находяться ще під развалинами.

— **Подружжя вмерло в часі „золотого весілля".** Сталося це в італійському місті Аоста, де жили 71-літній рентієр Мішле з 69-літньою жінкою Марією. Обоє приготовлялися до „золотого весілля", що мало відбутися дуже врочисто. Кілька днів перед тим світом старий Мішле захворів на запалення легенів і раптом у дні „золотого весілля" помер. Незабаром занедужала нагло на серце його жінка і кілька годин пізніше теж померла. Численно запрошені гості замісць бавитись на „золотому весіллі", лишилися на похорон подружої пари.

— **Загально відомі зела проти терпіння легенів „чай Пульмана"**, що злагіднюють кашель, усувають флеґму, можна дістати у всіх аптиках і дроґеріях. Оригінальна пачка коштує зол. 1.65. 1—3

☦ Посмертні згадки.

Дня 9. січня ц. р. помер у свому рідному селі Березниці Вижній, пов. Лісько, у віці 82 р. Антін Старух, бувший посол до галицького сойму з ліського повіту, довголітній член повітової ради і начальник громади. Похорон відбувся 12. січня на місцевий цвинтар. В. Й П.!

Дописи.

ГОРОДОК.

Йордан у Городку. Йордан у Городку святкують щорічно в особливо врочистий спосіб. Величаве водосвяття відбувається на великім городецькім ставі при участи всього українського громадянства та непроглядних мас народу. В день Богоявлення відправив у церкві св. Благовіщення співану Службу Божу в год. 9. о. парох Е. Роздольський. На Службі Божій були присутні представники державної, військової і цивільної влади, всіх урядів та делеґати управи міста і майже вся місцева українська інтеліґенція, що репрезентувала культ.-освітні товариства. Після Служби Божої уформувався величавий процесіональний похід на став. У поході взяли участь процесії всіх трьох городецьких церков — похід відчиняли луговики під проводом голови м-ра От. Андрушишина. В часі походу співав хор під дир. Є. Мельника. Похід перейшов Ринком та вул. Колійовою на став, де перед уставленим престолом відправив обряд урочистого посвячення води о. дек. Е. Роздольський в асисті о. О. Шарапевича, о. О. Квіта та о. В. Чопея. По водосвятті похід перейшов Ринком, задержуючись перед будівлями маґістрату, Українбанку та староства, куди вступав о. парох доконуючи йорданського посвячення. Перед церквою похід розвязався.

СОКАЛЬ.

Заборона влаштовувати імпрези нарешті частинно відкликана. Дозволи на влаштовування імпрез дістають уже майже всі села, крім деяких, що мають у старостві опінію неспокійних. До місцевостей, де обовязує заборона, належить і Сокаль. Цікаве тут становище референта п. Адамка, що на віть селам, котрі є на індексі, дає дозволи, коли їхні представники підуть особисто, а не вносять подань колективно через свою філію. Чи йде тут про підірвання авторитету філії, чи про щось іньше п. Адамкові, не знаємо. В кожному разі справа дуже цікава.

Що це значить? На сам Свят-Вечір прибуло до села Спасова несподівано десять поліційних аґентів і чотирьох мундурових поліцистів, що з револьверами в руках начали переводити труси. Ціла та акція закінчилася нічим, хіба тільки тим, що перервано українським селянам Святу Вечерю. Запитуємо з цього місця, що це мало значити?

Маланчин Вечір пройшов у Сокалі з великим успіхом. З програми слід відмітити дует п. Горбачевського й п. Романа Кишша (скрипка й фортепіян). Новий Рік привитав довшою патріотичною промовою о. Садлук, що рівночасно прочитав дозвіл перемиського владики влаштувати танці. До раннього ранку гомоніли тони орхестри, витаючи новий рік.

Збірка „Дару Просвіті" пройшла в цілому повіті з помітним успіхом. Села сокальського повіту розуміють значіння Просвіти і тому не жалували своїх щедрих датків на її ювилейний дар.

Чим це закінчиться? Кожного, хто бачив, як молоді люди бігали по місті і здирали клепсидри, які сповіщали про смерть бл. п. д-ра О. Мохнацького, огортав біль. Бо можна не погоджуватися з даною ідеольоґією, можна її й поборювати, але щоб ненависть свою доводити аж до хуліґанства, це вже стан, що вимагає негайної реакції всього громадянства. На місце братоненависти повинна вже раз прийти холодна застанова. Необчислених виступів маємо хіба досить!

СТАНИСЛАВІВ.

Ялинка „Супруги". Минулого тижня уладила „Супруга" для своїх членів з найближчою ріднею Ялинку в салях „Української Бесіди". Серед товариських забав, переплітаних скетчами, перевели вибрані весело й погідно час до пізної ночі.

Музей. Тихо, без галасу приступив гурт людей до заложення в нашому місті такої важної станиці, як музей. Ініціятором того діла є д-р Яр. Хмілевський. Тому й признаний з своєї енерґії та послідовности. Тому й віримо, що при допомозі гурта людей вдасться йому музей у Станиславові поставити на добрих основах і забезпечити його розвій. Покищо музей примішується в кабінеті д-ра Хмілевського. Експонати з кожним днем зростають, тому все вказує на те, що музей скоро розвинеться. Коли взяти під увагу, що під Станиславовом лежить Крилос, то заснування музею у Станиславові виявляється нашою конечністю. Тим то й віримо, що громадянство піде назустріч гуртові ініціяторів з д-ром Хмілевським на чолі. Згодом подамо ширший звіт з діяльности музею, щоб громадянству представити докладно його стан.

Як Станиславів зустрічав Новий Рік. Традиційно, як щороку, все українське громадянство витало Новий Рік. В салях „Української Бесіди" та в салі „Сокола" зібралась численна громада, щоб попрощати старий рік і повитати новий. Тут і там відбулись ревії з відповідною програмою і після того йшла забава до білого ранку. Б. Л.

Шахи.

Шахові змагання за мистецтво українського студентства, влаштовані Т-вом У. С. Л. П. „Основа" у Львові.

З причини різдвяних ферій турнір закінчується саме тепер останніми 3 рундами. Першенство рішатиме партія Шевчик-Романишин. Першому з них вистане до здобуття першого місця ремі, другий мусить виграти. Третій претендент на першуна т. Турянський мусить задоволитись евентуально 3. місцем, бо віддав уже по 1-ій точці Шевчикові й Романишинові. Інші змагуни від попереднього, поданого перед святами стану табелі не довели до суттєвих змін, так що стан табелі по Х. рунді є такий:

1. Шевчик	10	9½
2. Романишин	9	8
3. Турянський	9	7
4. Мончук	9	6½
5. Вілінський	9	5½
6. Костецький	8	5½
7. Николин	9	4
8. Мороз	9	3
9. Прийма	10	3
10. Каблак	10	3
11. Кордуба	8	2½
12. Мисак	10	2½
13. Маленький	10	2½
14. Тишовницький	8	2

Спорт.

ТОВАРИСЬКИЙ ВЕЧІР КЛК. ЛЬВІВ.

Виділ Філії КЛК. Львів, ідучи назустріч прохенням своїх членів і симпатиків, уладжує в неділю 23. ц. м. в год. 6. веч. у салях клюбу КЛК. при вул. Рутовського 22, III. товариський вечір для членів і впроваджених гостей.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Метч України з Лехією в гаківці відбудеться в неділю 23. ц. м. на ледовищі Погоні при вул. Шимоновичів не в год. 7. веч., тільки в год. 12. вполудне.

Погонь — АЗС 5:0 в.-о. Заповіджений на четвер гаківковий метч за мистецтво А-кляси не відбувся з вини АЗС-у, тому суддя п. Залеський віддиктував воковер для Погоні.

Варшава — Рим 9:7. Італійська репрезентація відбула свій третій метч у Польщі і несподівано програла з Варшавою 9:7. Несподіваною була програна мистця Европи Серго (Р) зі Собковяком.

Перший крок боксерський починається у Львові сьогодні 21. і триватиме до неділі 23. Усі стрічі відбуваються у Спортовій Галі.

Інавґурація львівського футболю у лютім? 6. лютого ц. р. має відбутися з доручення ПЗПН-у тренінг двох репрезентаційних тімів округи, як підготова до найближчих міждержавних змагань. Такі метчі відбудуться у всіх округах. Значить 6. лютого повинні ми мати у Львові інавґурацію футбольного сезону, якщо пані зима на те погодиться.

Націоналізація румунського спорту. Румунська преса заповідає націоналізацію румунського спорту. В кожній футбольній дружині може виступати тільки трьох нерумунів. Цей удар бє не лиш по жидах, але й по австрійських та мадярських грачах.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ. Місячник. Рік XIII. Ч. 11.12. листопад— грудень 1937. Зміст. Д-р Іван К. Турин: Земна роса на марках. — М. Секретер: Пошта на Західній Україні. — А. Штомпа: Спеціялізація в марочних завальогах. — Нові марки. — Дрібні вістки. — Критика і бібліографія. Пресовий фонд „У. Ф." — Дарові премії. — Оголошення.

НИВА. Часопис присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXXIII. Ч. 1. Січень 1938. Зміст: Славний Ювилей. — Роман Лиско: Слава Пресв. Богородиці у наших богослуженнях. — о. Н. Павлосюк: Дискусія на Свят-Вечір. — о. д-р Г. Костельник: Проблема чуда. — Х.: З голосів преси. — о. І. Н.: Галіцизма. — Всячина.

колоніки безробітні, лихо платні урядничкі і т.п. Від клієнтів мужчин брала винагороду 10—20 зол., а жінкам виплачувала з того 3—5 зол., забираючи решту собі. Поліція арештувала Бухгольцову, а її мешкання покищо запечатали.

— **Помер А. Кендзьор.** У Кракові помер у 67.му році життя Анджей Кендзьор, б. начальник меліораційного відділу в галицькому Краєвому Виділі, б. голова Самоврядного Виділу та б міністр публичних робіт в уряді Вітоса. Покійний мав марку найкращого фахівця в меліораційних справах.

— **Людність Луцька.** Місто Луцьк 1-го січня ц. р. мало 41.680 мешканців. У тому було: римо-католиків 14.46, православних 6.774 осіб, еванг.-авгсбурського віроісповідання 1.111, мойсеєвого 18.325, караїмського 63, інших віроісповідань 561 осіб.

— **Споживчі крамниці будуть відчинені до 21-ої години вечором.** Досі споживчі крамниці могли бути відчинені тільки до 7-ої години вечором. Та життя вимагає, щоб ці крамниці були довше приступні для публики, головно для людей, що працюють довший час. У тій цілі розглядають проєкт, щоб споживчі крамниці були відчинені до 21-ої години з тим застереженням, що клієнтів обслуговалиб виключно власники крамниці, без помочі персоналу, так щоб не було колізії із законодавством праці.

— **Вкрали вагон яблок.** Варшавську поліцію повідомлено, що із складу овочів Казимира Рога у Львові вкрадено 10.000 кг. яблок. Злодії повантажили мішки з яблоками на два вантажні самоходи і рушили в напрямі Варшави. Окрадений повідомив поліцію, що крадіж зорганізував його спільник Іван Калинець.

— **Знайшли жертву лявіни.** Із туристичного присту на Зарosляку під Ворохтою повідомляють, що 20. ц. м. відкопали зпід снігу тіло Бітовта Савіцького, урядовця дирекції державних лісів із Луцька, який погиб минулого тижня під сніговою лявіною. Над розкопанням лявіни працювало 20 вояків.

— **Хто такий Марушечко?** У звязку з арештуванням бандита Марушечка деякі часописи принесли вістку, що він є неправесним сином одного польського аристократа. Всупереч цьому „ІКЦ" довідується, що він неправесний син сільської робітниці з Корінниці, пов. Ярослав (померла в 1927 р.) та одного кубанського козака, що кватирував зі своїм полком у цьому селі підчас світової війни. Не маючи домової опіки, став уже молодим хлопцем волоцюгою, що мандрував по містах, а вкінці злодієм і бандитом.

— **Трагедія совітського дипльомата.** Совітський уряд приказав свому послові в Осльо Якубовичеві, щоб негайно вернувся до Москви, підозріваючи його в шпигунстві та співпраці з Троцьким. Коли Якубович не спішився з поворотом, його засудили заочно на смерть, а крім того повідомили, що розстріляють його двох синів у Москві, якщо батько не послухає приказу. Наслідком такої загрози Якубович вибрався до Москви і находиться вже у Стокгольмі. Волів сам згинути, ніж допустити до розстрілу синів.

— **Хто торгує алькоголем?** З наказу румунського міністерства скарбу монопольна влада виготовила статистику реставрацій, шинків і корчем та походження їх власників. Із статистики виходить, що в черновецькому повіті є 514 вишинків алькоголю. По національности припадає на румунів 87 шинків, на поляків і німців 35, на українців 34, а на жидів 447. В самих Чернівцях є 50 шинкарів румунів, 22 поляків, 39 німців, 15 українців і 269 жидів. У малих містечках майже всі шинки в жидівських руках.

— **Інвазія мишей у Німеччині.** Частину Німеччини, а саме між Баварією і Зальцбурґом навістила величезна скількість дивних мишей з жовтим комірцем і з білою смушкою на череві. Ці миши перенесли повіни з лісів. Люди не можуть собі з ними дати ради. Майже всі коти погинули від споживання тих мишей. Думали, що гострі морози їх знищуть, але помилилися, бо скількість мишей, які роблять величезні шкоди, не зменшилася. Зоольоґічний інститут ствердив, що та порода мишей все жила в лісах Німеччини, але в дуже малій скількости.

— **Згинуло 47 осіб.** На основі урядового комунікату наслідком пожежі в колеґії Ст. Цецилії у Канаді втратило життя 47 осіб. Видобули тіла 23 осіб, а тіла 24 осіб находяться ще під звалищами.

— **Подружжя вмерло в часі „золотого весілля".** Сталося це в італійському місті Аоста, де жили 71-літній рентієр Мішле з 69-літньою жінкою Марією. Обоє приготовлялися до „золотого весілля", що мало відбутися дуже врочисто. Кілька днів перед тим рідким родинним святом старий Мішле захворів на запалення легенів і раптом у дні „золотого весілля" помер. Незабаром занедужала нагло на серце його жінка і кілька годин пізніше теж померла. Численно запрошені гості замісць бавитись на „золотому весіллі", лишилися на похорон подружої пари.

— **Загально відомі зела проти терпіння легенів „чай Пульмана"**, що злагіднюють кашель, усувають флегму, можна дістати у всіх аптиках і дроґеріях. **Оригінальна пачка** коштує зол. 1.65. 1—3

✠ Посмертні згадки.

Дня 9. січня ц. р. помер у свому рідному селі Березниці Вижній, пов. Лісько, у віці 82 р. **Антін Старух**, бувший посол до галицького сойму з ліського повіту, довголітній член повітової ради і начальник громади. Похорон відбувся 12. січня на місцевий цвинтар. В. Й. П.!

—o—

Дописи.

ГОРОДОК.

Йордан у Городку. Йордан у Городку святкують щорічно в особливо врочистий спосіб. Величаве водосвяття відбувається на великім городецькім ставі при участи всього українського громадянства та непроглядних мас народу. В день Богоявлення відправив у церкві св. Благовіщення співану Службу Божу в год. 9. о. парох Е. Роздольський. На Службі Божій були присутні представники державної, військової і цивільної влади, всіх урядів та делегати управи міста і майже вся місцева українська інтеліґенція, що репрезентувала культ.-освітні товариства. Після Служби Божої уформувався величавий процесіональний похід на став. У поході взяли участь процесії всіх трьох городецьких церков — похід відчиняли луговики під проводом голови м-ра От. Андрушишина. В часі походу співав хор під дир. Є. Мельника. Похід перейшов Ринком та вул. Колійовою на став, де перед уставленим престолом відправив обряд урочистого посвячення води о. дек. Е. Роздольський в асисті о. О. Шараневича, о. О. Квіта та о. В. Чопея. По водосвятті похід перейшов Ринком, задержуючись перед будівлями маґістрату, Українбанку та староства, куди вступав о. парох докопуючи йорданського посвячення. Перед церквою похід розвязався.

СОКАЛЬ.

Заборона влаштовувати імпрези нарешті частинно відкликана. Дозволи на влаштовування імпрез дістають уже майже всі села, крім деяких, що мають у старостві опінію неспокійних. До місцевостей, де обовязує заборона, належить і Сокаль. Цікаве тут становище референта п. Адамка, що навіть селам, котрі є на індексі, дає дозволи, коли їхні представники підуть особисто, а не вносять подань колективно через свою філію. Чи йде тут про підірвання авторитету філії, чи про щось інше п. Адамкові, не знаємо. В кожному разі справа дуже цікава.

Що це значить? На сам Свят-Вечір прибуло до села Спасова несподівано десять поліційних аґентів і чотирьох мундурових поліцистів, що з револьверами в руках начали переводити труси. Ціла та акція закінчилася нічим, хіба тільки тим, що перервано українським селянам Святу Вечерю. Запитуємо з цього місця, що це мало значити?

Маланчин Вечір пройшов у Сокалі з великим успіхом. З програми слід відмітити дует п. Горбачевського й п. Романа Кинаша (скрипка й фортепіян). Новий Рік привитав довшою патріотичною промовою о. Садук, що рівночасно прочитав дозвіл перемиського владики влаштувати танці. До раннього ранку гомоніли тони орхестри, витаючи новий рік.

Збірка „Дару Просвіті" пройшла в цілому повіті з повним успіхом. Села сокальського повіту розуміють якслід вагу Просвіти і тому не жалували своїх щедрих датків на її ювилейний дар.

Чим це закінчиться? Кожного, хто бачив, як молоді люди бігали по місті і здирали клепсидри, які сповіщали про смерть бл. п. д-ра О. Мохнацького, огортав біль. Бо можна не погоджуватися з даною ідеольоґією, можна її й поборювати, але щоб ненависть свою доводити аж до хуліганства, це вже стан, що вимагає негайної реакції всього громадянства. На місце братоненависти повинна вже раз прийти холодна застанова. Необчислених виступів маємо хіба досить!

СТАНИСЛАВІВ.

Ялинка „Супруги". Мин. тижня уладила „Супруга" для своїх членів з найбільшою пишнотою Ялинку в салях „Української Бесіди". Серед товариських забав, переплітаних снігами, перевели зібрані весело й погідно час до пізної ночі.

Музей. Тихо, без галасу приступив гурт людей до заложення в нашому місті такої важної станиці, як музей. Ініціятором того діла є д-р Яр. Хмілевський, знаний зі своєї енерґії та послідовности. Тому й віримо, що при допомозі гурта людей вдасться йому музей у Станиславові поставити на добрих основах і забезпечити його розвій. Покищо музей приміщується в кабінеті д-ра Хмілевського. Експонати з кожним днем зростають, тому все вказує на те, що музей скоро розвинеться. Коли взяти під увагу, що під Станиславовом лежить Крилос, то заснування музею у Станиславові виявляється нашою конечністю. Тим то й віримо, що громадянство піде назустріч гуртові ініціяторів з д-ром Хмілевським на чолі. Згодом подамо ширший звіт з діяльности музею, щоб громадянству представити докладно його стан.

Як Станиславів зустрічав Новий Рік. Традиційно, як щороку, все українське громадянство витало Новий Рік. В салях „Української Бесіди" та в салі „Сокола" зібралась численна громада, щоб попрощати старий рік і повитати новий. Тут і там відбулись ревії з відповідною програмою і після того йшла забава до білого ранку. **Б. Л.**

Шахи.

Шахові змагання за мистецтво українського студентства, влаштовані Т-вом У. С. Л. П. „Основа" у Львові.

З причини різдвяних ферій турнір закінчується саме тепер останніми 3 рундами. Першенство рішатиме партія Шевчик-Романишин. Першому з них вистане до здобуття першого місця ремі, другий мусить виграти. Третій претендент на першуна т. Турянський мусить задоволитись евентуально 3. місцем, бо віддав уже по 1-ій точці Шевчикові й Романишинові. Інші змагуни від попереднього, поданого перед святами стану табелі не довели до суттєвих змін, так що стан табелі по Х. рунді є такий:

1. Шевчик	10	9½
2. Романишин	9	8
3. Турянський	9	7
4. Мончук	9	6½
5. Зілинський	9	5½
6. Костецький	8	5½
7. Николин	9	4
8. Мороз	9	3
9. Прийма	10	3
10. Каблак	10	3
11. Кордуба	8	2½
12. Мисак	10	2½
13. Маленький	10	2½
14. Тиховиницький	8	2

—o—

Спорт.

ТОВАРИСЬКИЙ ВЕЧІР КЛК, ЛЬВІВ.

Виділ Філії КЛК. Львів, йдучи назустріч проханням своїх членів і симпатиків, уладжує в неділю 23. ц. м. в год. 6. веч. у салях клюбу КЛК. при вул. Рутовського 22, III. товариський вечір для членів і запроваджених гостей.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Метч України з Лехією в гаківці відбудеться в неділю 23. ц. м. на ледовниці Погоні при вул. Шимоновичів не в год. 7. веч., тільки в год. 12. вполудне.

Погонь — АЗС 5:0 в.-о. Заповіджений на четвер гаківковий метч за мистецтво А-кляси не відбувся з вини АЗС-у, тому суддя п. Залеський віддзвистав воковер для Погоні.

Варшава — Рим 9:7. Італійська репрезентація відбула свій третій метч у Польщі і несподівано програла з Варшавою 9:7. Несподіванкою була програна мистця Европи Серго (Р) зі Собковяком.

Перший крок боксерський починається у Львові сьогодні 21. і триватиме до неділі 23. Усі стрічі відбуваються у Спортовій Галі.

Інавгурація львівського футболю у лютім? 6. лютого ц. р. має відбутися з доручення ПЗПН-у тренінґ двох репрезентаційних тімів округи, як підготова до найближчих міждержавних змагань. Такі метчі відбудуться у всіх округах. Значить 6. лютого повинні ми мати у Львові інавгурацію футбольного сезону, якщо панї зима на те погодиться.

Націоналізація румунського спорту. Румунська преса заповідає націоналізацію румунського спорту. В кожній футбольній дружині може виступати тільки трьох нерумунів. Цей удар бє не лиш по жидах, але й по австрійських та мадярських грачах.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ. Місячник. Рік XII. Ч. 11.12. листопад— грудень 1937. Зміст. Д-р Іван К. Турин: Земна роса на марках. — М. Секретар: Пошта на Західній Україні. — А. Штоман: Спеціялізація в марочних катальогах. — Нові марки. — Дрібні вісти. — Критика і бібліографія. Пресовий фонд „У. Ф." — Дарові преміі. — Оголошення.

НИВА. Часопис присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXXIII. Ч. 1. Січень 1938. Зміст. Славний Ювилей. — Роман Лісецо: Слава Пресв. Богородиці у наших богослуженнях. — о. Н. Павлоскі: Дискусія на Свят-Вечір. — о. д-р Г. Костельник: Проблема чуда. — Х.: З голосів преси. — о. І. Н.: Гагізма. — Всячина.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Зелиний Театр:

Субота 22. І. год. 3.30 попол. Популярна академія „Варшавянка", „Свічка згасла"; год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молоді нижче 17 літ недозволене. Неділя 23. І. год. 3.30 попол. „Сісі"; год. 7.30 „Сісі".

Театр Ріжнородностей:

Субота 22. І. год. 7.30 „В перфумерії". Неділя 23. І. год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 „В перфумерії".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗБОРІВ:
22. І. Процес Мері Деган.
23. І. Довбуш.

ЛЬВІВ: Театр Ріжнородн. „Нар. Дім":
24. І. Орлеан, істор. драма в 6 картинах Ів. Зубенка.
25. І. Довбуш, драма в 4. д'ях Зеєвірського.

Початок вистав в год. 7.30 веч. Білети продає Союзний Базар та в день вистав від год. 6 каса Театру Ріжнородностей.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ТРУСКАВЕЦЬ:
22. І. Маруся Богуславка.
23. І. Мазепа.
24. І. Н'ч під Івана Купала.
25. І. Гетьман Полуботок.

СТЕБНИК:
26. І. Хмара.
27. І. Мазепа.
28. І. Гетьман Полуботок.

Театр приготовляє до вистави історичну пєсу „Пісня Бескиду".

КІНА.

АПОЛЬО: „З кохання для тебе"
АТЛЯНТИК: „Товариші зброї".
ВАНДА: „Матура"; „На сторожі закону"
ГРАЖИНА: „Наречена з Відня" (оп. Легара).
ЕВРОПА: „Її найбільша помилка".
КАСІНО: „Життя вулиці" з Люйзою Райнер.
КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Бос.
МАРУСЕНЬКА: „Дибук"
МЕТРО: „Зелений сигнал".
МІРАЖ: „Вісім шалів", „Орлов".
МУЗА: „Благословенна земля" (Ел. Райнер Павло Муні).
ПАКС: „Не забудь про мене" (з Вен. Джілі, Магдою Шнайдер, Петром Боссе).
ПАЛЯС: „Затанцюємо" з Фред Астером і Джінджер Роджерс.
РАЙ: „Чар богеми" з Ів. Кепурою та Мартою Еґерт.
РІЯЛЬТО: „Заборонене щастя"
СВІТ: „Детектив із Гонолюлю", „Чорний легіон".
СТИЛЕВЕ: „Гільтайська трійка" та ревія.
ТОН: „Тайний агент Р. 8."
УТІХА: „Боротьба з дв'йником" і ревія
ХИМЕРА: „Бурлива молодість".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вл. Марійська 5)
„Барсельона" та „Світова вистава".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Мадагаскар".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 22. січня 1938.

БЕРЛІН 16.00 Весела авдиція, орх. зол. 20.00 21.00 „Ніч у Венеції" оп. Івана Штравса; БІЛГОРОД 20.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 12.05 Скрипка, форт.; 18.30 20.00 Циг. музика, 20.05 21.00 22.00 23.00 Оперета; ВІДЕНЬ 14.00 18.00 Пісні, 15.00 Орх. мандоліністів, 18.20 Камер. музика, 19.30 Спр. рецітаьь С. Гансен, 20.05 21.00 Великий розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.00 Два фортеп'яни; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танці танки, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ірь шінельо Мега" оп. Масканьї; ПРАГА 17.55 18.00 Нім. авд.; Пісні в танки, 22.50 Танц. музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 18.45 21.15 Новинки, 21.30 22.00 „Пропащий бал" драма Ашара; РИМ 17.15 Танц. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Форт.

Неділя, 23. січня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Дві орх. і форт. тріо, 19.25 Мадярська музика, 20.00, 21.00 Улюблені старі мельодії; БІЛГОРОД 18.15 Пісні; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх.; 15.10 22.00 Циг. музика; 21.05 В'ол.; КОШИЦІ 18.00 Оповідання Маркуша: „Хібаж ви забобонні" опісля Нар. пісні у вик. сільської молоді; КЕЛЬН 20.00 21.00 „Фра Діяволо" оп. Обера; ЛЯЙПЦІГ 20.00 21.00 „Баль в опері" оп. Гайбергера; МІЛЯНО 16.30 18.00 19.00 „Гльор'я" оп. Чілеї, 21.00 22.00 „Граф Люксембург" оп. Легара; ПРАГА 15.30 Розр. концерт, 20.05 21.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Оперетові мельодії, 21.15 Пісні; РИМ 17.00 18.00 19.00 Симф. концерт, 20.30 21.00 Розр. музика, 22.10 Концерт фльорентійського хору; ШТРАСБУРГ 21.30 22.00 23.00 24.00 „Івась флетист" оп. Ганне; ШТУТГАРТ 19.15 20.00 21.00 Вечір опер Пучіні; СТОКГОЛЬМ 21.10 „Мадам Бетерфлай" оп. Пучіні.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 22. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Лістові рапсодії, з пл.; 12.03 Полуднева авдиція, 13.00 Розр. концерт, з пл.; 14.00 Трохи інформацій, 14.05 Програма на завтра; 14.10 „Ноктурни" Шопена, форт.; 15.15 Сальонова музика, орх.; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Казка про Тисячного" на осн. Г. Майрінка; **16.15 Нар. пісні у виконанні хору Котка (у програмі: Лисенко, Стеценко, Людкевич, Гайворонський, Котко)** 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Поет-повстанець — М. Романовський; 17.15 Скрипк. рецітаьь в супр. форт.; 18.00 Концерт солістів, спів, в'ол.; 18.10 Сусп. гутірка; 18.15 Пісеньки у вик. Графії Фідлє, ге. пл.; 18.20 Програма на завтра; 18.25 Для села: Лісові повинн. Хліб. гут'рка; 18.50 Легка музика з пл.; 19.00 На снігу та леду, авд. для дітей, з муз., Гутірка; 19.35 Культурне життя столиці; 20.00 Нар. капеля; 20.45 Веч. денник; 21.00 Поляки встають із попелу (75-ліття січневого повстання); 21.50 Розр. музика, орх., Вермінська сопран, В'тас тенор; 22.00 „Сон" Байрона; 22.15 23.00 Танкова музика з пл.

Неділя, 23. січня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.05 Ранішній денник; 8.15 Для села: Хліборобська Газетка, Приготовлення яєць до продажі, Іполітов-Іванов: Кавказькі нариси, пл., Як сіяти мішанки, щоб вистело паші на літо; 11.00 З оперової музики, пл.; 12.03 Симфонічний поранок; 13.00 Останні львівські вистави; 13.10 „Право крови" Е. Ожешкової; 13.30 Орх. музика, спів, у перерві скеч; 14.45 Огляд ринків рільних продуктів, Музика з плит. В гостині у Мапської; 15.45 Для дітей: „Еміль і детективи" Е. Кестнера, Гр. пл. для дітей; 16.05 Трансм. зі спів. злету на Опольськім Шлеську; 16.45 Акциця та життя; 17.00 Нар. капеля; 17.50 Хвилина бюра студій; 18.00 „Помста" ком. Ол. Фредра; 19.35 Хор. військ, орх.; 20.00 У роковини смерти В. Желенського, концерт солістів, форт., спів, р. пл.; 20.35. 21.00 Спортові вістки; 20.40 Політичний огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 „Та Лой" вес. авд.; 22.00 Оповідання про Бетовена „Таке дожи"; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танкова музика з пл.

Радіокутик.

ПЕРЕГЛЯД РАДІОФОНІ ЗА 1937 Р.

1937 р. доказав, якшм необхідним злучником є рад'о.

В коронаційних святах у Льондоні, завдяки енергійній організації Б. Б. Ц. взяли участь міліони слухачів. Це перший випадок в історії Англії, що в коронації брали участь всі громадяни, навіть із найбільш віддалених закутин світу, в кольоніях та доміні'ях.

Підчас повені у стейті Огіо радіо було злучником між загроженими місцевостями та світом. Таким чином радіо рятувало життя сотень тисяч людей, які взивали помочі ратункових човнів, поживи, ліків. Найцінніше приносило вісти радіо, воно вказувало комунікати та вказівки, як треба боронитися перед повенню. Невелика розм'рно кількість жертв є заслугою радія, без якого згинуло би без сумніву багато більше людей.

Мікрофон у часі війни. 1937 р. записався кривавими війнами, в яких мікрофон відограв поважну ролю. У Мадриді, не зважаючи на війну, надавано програми майже без перерви. Інші стації служили без перерви воєнним цілям. Військо ген. Франко заінсталювало свої радіостації в Саламанці та Севіллі.

В японсько-китайському конфлікті радіо грає також поважну ролю. В Шангаю та інших місцевостях, котрі були під впливом Англії, з нетерпеливою очікували бюлетинів з Давентри. Японія має багато краще розбудовану та зорганізовану радіофонію, і тому краще використовує цю змогу в терену війни.

Радіо на услугах світового миру. Незалежно від воєнного настрою, який панує тепер у світі, М'жнародня Радіова Унія намагається на хвилях етеру пропагувати ідеї миру, її члени організують замінні авдиції для зближення народів.

В Америці завели „Панамериканську годину", яку надають що тижня з метою зближення всіх країв Америки та пропаганди доброї волі на міжнародньому терені.

Европа веде виміну своїх програм з Америкою, запізнаючи своїх слухачів із життям та звичаями. Те саме робить і Америка. Европейські краї зам'нюють між собою передачі. Франція запізнає своїх громадян з культурним життям Німеччини та її музичною творчістю. У вислідї радіо багато причиняється до пропаганди миру та взаїмного пізнання мешканців ріжних частин світу.

Авдиції в чужих мовах. Багато радіофоній надає комунікати та щоденний денник в чужих мовах. Англія довго цьому противилася, одначе виявилося це доцільне із огляду на мешканців кольоній, які часто не знають англійської мови.

БІРЖА.

Львів, 21. січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·48 88·05, Доляри американські 5.27·50, 5.25·00 Доляри канад. 5.27·00—5.24·50. Фльорени гол. 294·72—293·00, Франки фр. 17·92—17·57, Франки швайцарські 122·20—121·40, Фунти анґл. 26·43—26·27, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·70—17·00 Кор. дан. 117·94—117·10 Кор. норв. 132·78—131·80 Корони шв. 136·23—135·25, Ліри італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·68—11·25, Марки нім. 112·50 — 109·00 Шилінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 120·00 — 116·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 65·75, 65·50, 3 інв 1 ем. 82·00 серія 91·00, 3 нов. інв. 2 ем. 83·00, серія 93·00, 5. конверс. 68·25 прем. дол. 42·50, 4 консол 67·00

Папери.

Банк Польський 118·50 Цукор 37·50, Вугіль 32·25, 32·75. Ліпьпоп 65·00. Моджеїв 15.75, Островець 57·25, Стараховичі 40·00, 39·50, 39·75, Габербуш 49·50.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 21. січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вад. з опак.	3·10 зол.
молоко	16—17 сот.
яйця (копа)	7·90—8·00 зол.

Тенденція вдержана на масло й молоко, на яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Загальне Зібрання Т-ва Українська Бурса ім. Митроп. А. Шептицького у Львові, відбудеться 22. лютого ц. р. в год. 18-ій в домівці Т-ва при вул. Театинськ'й 10, а не 22. січня ц. р., як це було помилково подане. 144

Жертви надіслані до Адміністрації: для „Хорого-безробітного": Анна Куликич, Ходорів зол. 5, Стефа Савула, Лісько зол. 2; **для Української Захоронки:** Петрикевич, Варшава зол. 5; **на Український Шпиталь:** Марія Тисовська, Калуш зол. 15.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.